Jaargang 107. Dingsdag, 5 December 1848. No. 97.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD VOOR DE STAD GRONINGEN EN OMMELANDEN.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

De BURGEMEESTER der Stad *Groningen*, HOOFDPLAATS van het EERSTE **HOOFD-KIESDISTRIKT** der Provincie *Groningen*, brengt ter kennis van de

KIESGEREGTIGDEN

in gemeld HOOFD-KIESDISTRIKT, dat AFSCHRIFTEN van de **Processen-Verbaal** wegens de plaats gehad hebbende **Stemming** en **Stemopneming** voor de keuze van **een' Afgevaardigde** voor de **Tweede Kamer**, en **twee Kandidaten** voor de **Eerste Kamer** der **Staten Generaal**, in gevolge Art. 21 van het VOORLOOPIG KIESREGLEMENT, in een der VERTREKKEN van het RAADHUIS in deze Stad ter inzage van de Ingezetenen is gelegd; alsmede, dat de **Herstemming** voor **twee Kandidaten** voor de **Eerste Kamer**, waarvan de **eerste stemming** geene **volstrekte meerderheid** heeft opgeleverd, overeenkomstig de door Heeren GEDEPUTEERDE STATEN gegevene voorschriften, zal plaats hebben op **MAANDAG, den 11den dezer maand**, van voormiddag **9** uur af, tot namiddag **2** uur toe, in het Raadhuis alhier; terwijl de **opening der Stembussen** en **opneming der Biljetten** aldaar zal geschieden op **Woensdag, den 13den dezer**, van voormiddag **9** uur af; zullende bij die herstemming de keuze, volgens Art. 24 van gemeld Reglement, zich bepalen tot de beide navolgende dubbeltallen, te weten:

EERSTE DUBBELTAL.

De Heer JOHAN DE SITTER, te *Groningen*, op wien 395 stemmen zijn uitgebragt.

De Heer Mr. MELLO SICHTERMAN VAN DE BRAKE, op wien 243 stemmen zijn uitgebragt.

TWEEDE DUBBELTAL.

Jhr. Mr. ONNO JOOST QUINTUS, te *Groningen*, op wien 255 stemmen zijn uitgebragt.

De Heer KLAAS KLAASSENS DE WAARD, te *Grijpskerk*, op wien 188 stemmen zijn uitgebragt.

Voorts wordt ter kennis van de KIESGEREGTIGDEN gebragt, dat de **Oproepingsbrieven** en **Stembiljetten** voor de **herstemming** zoodra mogelijk aan hen zullen worden gezonden.

GRONINGEN, 2 December 1848.

De Burgemeester voornoemd:
VAN ITTERSUM.

ITALIE.

Staat der zaken in Rome.

ROME, 18 November. De *Alba* van Florence bevat, onder deze dagteekening uit *Rome*, het volgende:

„De Paus wil Rome verlaten. Dezen nacht is hij streng bewaakt. Hij wil niet toegeven, en wordt in zijnen tegenstand versterkt door onderscheidene gezanten. Een Spaansch vaartuig ligt zeilree, om hem naar Maltha of Marseille over te voeren. *De kardinalen zijn allen op de vlugt.* De volksclub regeert op dit oogenblik in Rome. Morgen of misschien overmorgen zal de Kamer zich constitueren, en het volk zal als eene eerste vraag van haar eischen de vertegenwoordigende vergadering van Italië. De Paus heeft een' afscheidsbrief aan de kardinalen geschreven."

— Te Turin was het gerucht verspreid, dat de Paus Rome had verlaten. Men voegde er bij, dat hij met de kardinalen naar Civita-Vecchia was gevlugt en dat hij zich op een Napelsch vaartuig had ingescheept. [Dit gerucht is later gebleken *onwaar* te zijn. Zie beneden, ook onder Parijs.]

— De *Epoca*, een dagblad in dienst der opstandelingen van Rome, meldt, dat een der voornaamste hoofden der beweging niemand anders is, dan *Bonaparte*, prins van Canino, zoon van *Lucien* en neef van den Keizer. Zijn naam staat aan het hoofd van eene proclamatie, die te 7 uur des avonds van den 16den dezer door de aanvoerders der volksclub is uitgevaardigd.

ROME, 20 November. De Paus schijnt er zeer over tevreden, dat de orde hersteld is, en inderdaad heerscht hier ook de grootste rust.

Het nieuwe ministerie heeft aangekondigd, dat het regerings-programma van den 5den Junij ook als grondslag van het tegenwoordig bestuur is aangenomen. Dit programma droeg niemands goedkeuring weg!

De minister *Campello* is hier aangekomen. Ook Rome zal spoedig eene Constituerende Vergadering zien, om eene Staatsregeling te hebben.

Het ministerie zal verder een ontwerp van Bondswet voor de Italiaansche Staten zamenstellen.

Het lijk van monseigneur *Palma* is ten toon gesteld in de kerk van *San Carlino*.

[Deze prelaat, 's Paussen geheim kamerheer en secretaris der Latijnsche brieven, die door de oproerlingen doodgeschoten is, heeft deze wonde *niet*, gelijk men eerst zeide, aan een venster van het paleis ontvangen. Het is een *wezentlijke moord* geweest; want de dader, die op een naburig dak geklommen was, heeft den geleerden en hooggeachten geestelijke in eene der kamers aan eene tafel zien zitten schrijven, bedaardelijk op hem aangelegd en zich naderhand beroemd, eenen priester om hals gebragt te hebben. Evenzeer weet men thans, dat de moord van den heer *Rossi* niet de aanslag van een' enkel persoon geweest is; ten minste vijftig zijn er aan medepligtig geweest, en daardoor is het den moordenaar gemakkelijk gevallen onder het volk te verdwijnen; thans wordt hij zelfs niet nagespoord.

In berigten uit Rome van den 20sten November, van de Duitsche zijde, wordt gemeld, dat de kardinalen *Bernetti*, *Lambruschini*, *Ferretti*, *Soglia*, *Vanicelli*, *Gazzoli*, *Patrizi*, *Grinola* en *Morichini* gevlugt zijn; — dat de Paus als een *gevangen man* moet worden beschouwd; — dat de menigte — zoo het gemeen, als de min beschaafde klassen — zich, ook jegens den Paus, op eene onwaardige wijze gedraagt, bijna gelijk aan een' slaaf, wiens ketenen voor een oogenblik verbroken zijn.]

— Het nieuwe kabinet te Rome heeft zich den 20sten voor de Kamer der afgevaardigden vertoond.

Van den 21sten In de zitting van heden heeft een lid der Kamer, voorgesteld een adres van eerbied en gehechtheid aan den H. Vader goed te stemmen; maar de prins *van Canino* [een *Bonaparte*] heeft het denkbeeld van dit plan met hevigheid bestreden, zoodat het door de meerderheid der vergadering werd *verworpen*. (Dit eenvoudig feit zegt meer, dan alle commentariën, die men daarop zou kunnen maken.)

— De *Alba* meldt, dat de ambtgenooten van graaf *Rossi* allen de stad verlaten hebben. Het nieuwe ministerie neemt besluiten en handelt *zonder den Paus te erkennen.*

— Men heeft opgemerkt, dat graaf *Rossi* juist op dezelfde plaats is vermoord, waar ruim achttien eeuwen geleden *Julius Caesar* met dolksteken werd ontzield.

— De *Patria* meldt o. a. het volgende:

Op den avond van den 16den heeft prins *Rospigliosi* aan het volk op Monte Cavallo brood, wijn en kaas doen uitdeelen. — Het nieuwe ministerie heeft uit het Quirinaal alle daar voorhandene wapenen der lijfwacht doen weghalen.

De schouwburg Argentina zal worden verlicht *a giorno* ter eere van het nieuwe ministerie. — Er zal een nieuw muzijkstuk worden uitgevoerd van *maestro Magarruzzi*, benevens andere hymnen van den Paus.

— Volgens de *Alba*, was het te Rome rustig, maar vreesde men een' nieuwen opstand bij gebrek aan bekwame en krachtvolle mannen.

— Volgens de *Augsb. Zeitung*, is *Garibaldi* Bologna zegevierend binnen getrokken, en is die stad ter prooi aan de communistische partijgangers.

— In de Kamer der Sardinische afgevaardigden heeft de kanonik *Turcolli* op een' hoogen toon inlichtingen gevraagd over de aangelegenheden des lands, en begrepen, dat men onmiddellijk de vijandelijkheden moest hervatten; want dat het gebeurde te Bologna en te Venetië genoegzaam aanduidde, dat men geene Croaten behoefde te vreezen. Hij meende, dat men moest beginnen met plegtig te verklaren, „*dat het Huis van Oostenrijk uit een' hoop dieven en moordenaars bestond.*"

— Volgens berigten uit Turin, zou het volk eischen de vijandelijkheden tegen Oostenrijk te hernieuwen, en zou *Karel Albert* zijns ondanks genoodzaakt worden aan dien eisch toe te geven.

[Ten aanzien van den staat der zaken in ROME, meldt men uit Parijs, van den 29sten November: De Paus heeft Rome nog niet verlaten. — Het Gouvernement geeft heden in den *Moniteur* de volgende telegrafische depêche:

CIVITA VECCHIA, 23 Nov.

„*Rome is rustig. Het nieuwe ministerie heeft zijn programma openbaar gemaakt en het bestuur der zaken aanvaard. De heer* Mamiani *arriveert heden avond te Florence.*

De depêches uit Rome, welke op het bureau van de Nat. Verg. te Parijs nedergelegd zijn, zijn van den 16den, 17den en 18den Nov. gedagteekend, en bevatten eenige nadere bijzonderheden aangaande den moord van *Rossi*. Hieruit blijkt op nieuw, dat de nat. garde en gensdarmes dezen gruwel *lijdelijk* hebben aangezien, en dat ook de volksmenigte zich *onverschillig* betoonde, dat ook de Kamer der afgevaardigden er zich *niet om bekreund* heeft. De tweede depêche geeft bijzonderheden over de wijze, waarop het paleis van den Paus is overweldigd. Men moet bij deze gelegenheid *verscheidene prelaten* gedood hebben. Het *corps diplomatique* is in deze netelige omstandigheden den Paus te hulp gesneld (over welke edele deelneming de Paus reeds schriftelijk zijn' hartelijken dank aan deze diplomatie heeft betuigd). — De derde en laatste depêche, van den 18den, meldt de benoeming van het nieuwe ministerie, en dat de Paus zijne staten niet verlaten heeft, *maar zoo goed als geene magt meer bezit.* Het *corps diplomatique* heeft besloten, zich *nog niet* te verklaren omtrent de verandering van zaken. — De Engelsche *Times* zegt te dien aanzien, onder anderen het volgende: „Juist na eenen tusschentijd van 500 jaren wordt het ongelukkige Rome door de herinneringen van zijnen vroegeren republikeinschen staat bezocht en in razende dolheid gestort. Het droomt weder van volksheersching en magt. Een kerkvoogd, wiens grootste misdaad zijn vurig verlangen geweest is, om aan Rome de zegeningen van eenen constitutionelen regeringsvorm en van maatschappelijke vrijheid te schenken, heeft, na eene snelle opeenvolging van allerlei teleurstellingen, den eenen dag zijnen eersten minister, beschermer en vriend, den volgenden zijnen secretaris zien vermoorden, zijn paleis door een' razenden hoop van woest gemeen, voornamelijk uit die burgergarde bestaande, welke hij zelf aan de stad verleend had, overweldigd, zijne eigene wacht ontwapend, al zijne vrienden en raadslieden verjaagd en eene regering ingesteld gezien, met welke hij niets te doen heeft kunnen hebben, dan tegen het gebruik van zijnen naam te protesteren."]

De vlugt van Pius IX.

In de den 1sten December gehouden zitting der Nationale Vergadering te Parijs, beklom de generaal *Cavaignac* het spreekgestoelte, en las de volgende telegrafische depêche voor:

CIVITA VECCHIA, 26 November, 3 uur.

De consul van Frankrijk aan den minister ven binnenlandsche zaken.

„*De Paus is den 24sten, des avonds te 5 uren, heimelijk* „*Rome ontvlugt.*

„*Rome is kalm en onverschillig.*

„*Een votum van vertrouwen is aan het ministerie toege-* „*staan.*

„*De Paus begeeft zich naar Frankrijk.*

„*De* Tenare *is naar Gaëta* (eene zeehaven op Napelsch grondgebied, ruim 20 mijlen ten zuiden van Rome) *gestevend* „*om hem op te nemen.*"

„De minister van eeredienst is terstond van Parijs naar Marseille vertrokken, om den H. Vader aldaar te ontvangen.

„Zoodra het zeker zal zijn, dat *Pius IX* de gastvrijheid van Frankrijk komt inroepen, zal het gouvernement de Nationale Vergadering verzoeken, ten aanzien van dien hoogvereerden gast alles te doen, wat met de heiligheid van zijn karakter en met de waardigheid der Republiek overeenkomstig is."

De bisschop *van Langres* heeft in de vergadering het Gouvernement en de Kamer met warmte zijnen dank betuigd voor de doorslaande blijken van sympathie, die zij in die plegtig oogenblik aan het opperhoofd der Kerk hebben gegeven.

„Ontvangt mijn innigen dank, mijne heeren!" riep de prelaat uit, — „ontvangt mijnen hartelijken dank uit naam der Kerk van Frankrijk, uit naam van alle Catholijken der wereld."

[De H. Vader, zich niet langer veilig achtende, is alzoo eindelijk verpligt geweest zijne hoofdstad te verlaten. De vrijzinnige, in den aanvang schier vergode *Pius IX*, die niets beoogde dan het geluk en de welvaart zijner onderdanen, is door datzelfde volk, opgeruid door een aantal kwaadwillige, gewetenlooze, radicalen, met de zwartgalligste ondankbaarheid bejegend en tot het uiterste gedreven; zoodat hij zijn heil heeft moeten zoeken in de vlugt!]

[Men behoeft geen waarzeggenden geest te bezitten, om te zeggen, dat de Paus, nu hij Italië verlaat, slechts eene *regeringloosheid* achterlaat, welke ongeschikt is iets op te bouwen, maar magtig genoeg, *om de omverwerping van de koningrijken* Napels *en* Sardinië *te voltooijen*].

DUITSCHLAND.

WEENEN, 25 November.

Volgens berigten uit Kremsier, was de eerstvolgende zitting van den Rijksdag, wegens noodzakelijke herstellingen, tot den 27sten uitgesteld. Er waren reeds meer dan 300 afgevaardigden aangekomen. De stelling der partijen scheen een verzoenend karakter aan te nemen. Er werd niet meer gesproken, om een gedeelte van de linkerzijde in staat van beschuldiging te stellen; veeleer scheen de nieuwe minister van binnenl. zaken naar populariteit te streven.

Van den 28sten. Heden zullen de operatiën tegen Hongarije aanvangen; niet minder dan 400 stukken geschut, meerendeels van het grootste kaliber, rukken tegen dat land op.

— Van de door *Radetzky* aan den Lombardischen adel opgelegde oorlogsschatting van 38 millioen lire, moeten reeds door de stad Milaan 7 millioen bijeengebragt zijn.

KREMSIER, 27 November.

Het Oostenrijksche ministerie heeft heden zijn programma aan den Rijksdag bekend gemaakt. — In dit merkwaardige staatsstuk verklaart het eenstemmig, „de taak te hebben aanvaard, om eene nieuwe constitutionele orde van zaken te vestigen, met behoud van de aan het volk verleende *vrijheden*, en instandhouding van de regten van het *uitvoerend gezag.*"

BERLIJN, 28 November.

Von Gagern's poging tot bemiddeling schijnt algeheel mislukt te zijn; hij moet gisteren avond het hof ontmoedigd en ligchamelijk aangetast verlaten hebben.

— Nadat gisteren [gelijk door ons in ons vorig nommer reeds gemeld is] de linkerzijde uit het hôtel *Mylius* verdreven was en hare papieren in beslag genomen waren, verscheen heden eene proclamatie van den generaal *von Wrangel*, waarbij verklaard wordt, dat na de opening der vergadering te Brandenburg geene vergaderingen meer te Berlijn van enkele afgevaardigden, zoo lang die stad in staat van beleg verkeert, geduld kunnen worden; verbiedende hij tevens een' ieder', om ten dienste dier leden eenig lokaal af te staan.

Van den 29sten. Heden wordt de vijfentwintigjarige echtvereeniging van Z. M. den Koning hier ter stede gevierd. Uit aanmerking van den toestand, waarin wij verkeeren, zijn, op bevel van *Wrangel*, alle publieke vreugdebedrijven en bijzonder het illumineren der huizen verboden. Intusschen bevatten de bladen een groot aantal adressen van gelukwensching aan het Koninklijk huis.

— Eergisten werd te Potsdam een adres van hulde aan de Koningin, bij gelegenheid van hare zilveren bruiloft, dat door meer dan duizend vrouwen onderteekend was, en te gelijken tijd een geschenk in zilver door eene deputatie van dertig dames van Potsdam aangeboden.

[*Uit bijzondere berigten.* — BERLIJN, 1 December. Wij vernemen uit *Brandenburg*, d.d. van gisteren, dat èn de heer *Grabow* èn zijn plaatsvervanger hun mandaat hebben nedergelegd. De vorige voorzitter van den Landdag was tot de overtuiging gekomen, dat de vergadering in haren tegenwoordigen vorm als reeds opgelost moest worden beschouwd. Hij was bereid, zijne persoonlijke meening nopens de regten van de Kroon te onderwerpen aan de eischen der staatkunde. Hij meende echter het ontslag van het ministerie *Brandenburg*, als noodzakelijken grondslag van alle schikking, te moeten eischen. Het antwoord, dat hij te Potsdam ontving, „dat dit ontslag streed tegen de persoonlijke eer des Konings," bepaalde zijn besluit om zich geheel en al terug te trekken.

Men is het aan de bemoeijingen van *von Gagern* verschuldigd, dat onderscheidene voorname leden van den Landdag gisteren het besluit hebben genomen, om naar Brandenburg te gaan en de vergadering aldaar te helpen voltallig maken. Hij moet hun de verzekering hebben gegeven, dat de regering alsdan ook van hare zijde genegen zoude zijn om toe te geven. *Von Gagern* vond in Potsdam in den beginne eene groote ontevredenheid over de laatste proclamatie van den Rijksbestuurder „aan de Duitschers."

Er zijn er, die openlijk beweren, dat vooral ook om de presentie-gelden, vele leden tot het besluit zijn gekomen, om naar Brandenburg te gaan. — De vergadering zal heden alzoo denkelijk 240—250 leden tellen, — maar ze misschien *niet behouden.*

Men verneemt, dat de voorstellen van den heer *von Gagern*, ten opzigte van de overdragt des centralen bestuurs van Duitschland aan Pruissen, reeds dáárom in Potsdam geen geopend oor hebben gevonden, *omdat zij tot nu toe alleen van de Nationale Vergadering uitgingen*; men zoude er dan alleen toe overgaan, wanneer de *Duitsche vorsten*, langs den behoorlijken weg, een dusdanig voorstel deden. *Ook behoorde men zich vooraf te verzekeren van de toestemming der Buitenlandsche mogendheden.* [Wij voor ons houden het doen van die „voorstellen" voor een *ongegrond gerucht.*]

Gisteren voormiddag werd de woning van den afgevaardigde en plaatsvervangenden secretaris der Nat. Vergadering, *Hildenhagen*, bij wien zich het bureau van de hier vereenigde afgevaardigden bevindt, door de militaire magt bezet en van onder tot boven doorgezocht. De bevelvoerende officier nam alles in beslag en liet alle papieren wegvoeren, ook die, welke den heer *Hildenhagen* in persoon toebehoorden. Een en ander geschiedde zonder eenig regterlijk bevel.

De beide fractiën der linkerzijde en van het linker centrum hebben eene nieuwe en uitvoerige proclamatie *aan het Duitsche volk* afgekondigd, waarin zij hare handelingen van de laatste tijden verdedigen, en verklaren rustig te zullen voortgaan op den eens ingeslagen weg.

Luidens berigten uit *Tilsit*, bestaat er inderdaad grond, om *eene tusschenkomst van Rusland in de Pruissische aangelegenheden* als mogelijk te stellen. Immers men beweert, dat de Keizer *Nikolaas* eene proclamatie aan zijne troepen heeft uitgevaardigd, waarin hij verzekert, *den Koning van Pruissen niet zonder bescherming te zullen laten.* Op den eersten wenk zoude de Keizer met 500,000 man zijner dapperen zijnen geliefden zwager te hulp snellen. [In *Warschau* liep den 20sten Nov. algemeen het gerucht, dat de Keizer zich had voorgenomen, de

huizen *Hohenzollern* [Pruissen] en *Habsburg* [Oostenrijk] *weder in den ouden* [dat is: niet-constitutioneelen] *toestand te herstellen*.]

Van den **1sten** *December*. De passive tegenstand der teruggebleven afgevaardigden heeft opgehouden, en heden ochtend zijn, op ongeveer 50 na, alle afgevaardigden naar Brandenburg vertrokken. De teruggeblevenen hebben echter *Kirchmann* en *Arntz* naar Brandenburg gezonden, om het terrein op te nemen; van het verslag, dat die heeren van den stand van zaken aldaar uitbrengen zullen, zal het afhangen of ook de teruggeblevenen zullen vertrekken.

BRANDENBURG, 28 November.

De zitting der Nationale Vergadering van heden werd omstreek 12 uur geopend en begon met een' hevigen strijd over de vraag s of het protokol van de vorige zitting slechts gelezen, of aangenomen zoude worden. — Een tweede voorstel, om het protokol van den 9den Nov. aan te nemen, werd verworpen, en besloten dit uit te stellen, tot dat de Vergadering tot het nemen van een besluit in genoegzamen getale aanwezig zijn zou. Daar het gerucht liep, dat het ministerie eene belangrijke mededeeling te doen had, werd de zitting een uur verdaagd, om over het onderwerp dier mededeeling in de fractiën te beraadslagen. De fractiën begaven zich naar hare plaatsen van bijeenkomst, en vernamen dáár, dat [zoo als wij in het *Naschrift* van het vorig nommer dezer Courant reeds hebben vermeld] het ministerie een koninkl. besluit zoude voorlezen, krachtens hetwelk de Vergadering op nieuw tot den 15den December verdaagd zoude worden, om intusschen door de oproeping van de plaatsvervangers de Kamer voltallig te maken. Dit plan van het ministerie werd reeds dadelijk als hoogst ongelukkig beschouwd, zoodat bijna zonder tegenspraak besloten werd, de verdaging voor *nietgeregtvaardigd* te verklaren. Op nieuw hadden er alzoo betreurenswaardige tooneelen kunnen voorvallen, indien niet het ministerie, van dit gevoelen der vergadering in der haast onderrigt, besloten had de koninklijke boodschap terug te trekken.

Na de heropening der zitting, werd door *Simon*, uit Elberfeld, voorgesteld, haar tot morgen te 11 uur te verdagen, en te gelijken tijd door hem voor Donderdag aan de orde van den dag aangekondigd het voorstel, „om voor alle dan niet aanwezige afgev. de plaatsvervangers te doen oproepen." De minister-president verklaarde met dit voorstel in te stemmen, waarop de verdaging, volgens het voorstel, werd aangenomen. Bij naamsoproeping bleek het, dat er sedert gisteren 10 afgev. meer waren, en men voorziet, dat Donderdag de Kamer in genoegzamen getale aanwezig zijn zal.

Van den 30sten. De voorzitter *v. Brunneck* opent te 11 uur de zitting van den Rijksdag. Geen minister is aanwezig; het protokol wordt aangenomen. Er zijn 182 afgevaardigden aanwezig, 13 zijn verhinderd te komen. De afgev. *Bornemann* geeft eene uitvoerige verklaring, waarom hij in de zitting verschenen is: hij gelooft, zonder inconsequent te zijn, verpligt te wezen het zijne tot het voltallig maken van de Kamer te moeten bijdragen. Dezelfde verklaringen leggen ook anderen af. *Parisius* verklaart te zijn gekomen om den Rijksdag voltallig te maken, ten einde *op te treden tegen* een ministerie, dat het volk en de vrijheid haat. Daarna werd de zitting tot den volgenden dag te 11 uur verdaagd.

Van den 1sten December. Te half twaalf wordt de zitting geopend. Geen der ministers is aanwezig. Terwijl de naamsoproeping begint, treden 22 leden van de afgevaardigden uit Berlijn in de zaal. Bij hunne intrede ontstaat eene groote opschudding in de Vergadering. De 22 leden nemen allen plaats op de banken der *uiterste linkerzijde.* Thans blijkt, dat 260 afgevaardigden aanwezig, 11 verhinderd zijn. Er ontstaat eene levendige woordenwisseling over de vraag, of aan *Schneider* het woord tot eene persoonlijke aanmerking toegestaan zou worden. Eindelijk erlangt hij het woord, en nu leest hij de volgende verklaring voor: „Ingevolge het besluit van den 9den Nov., *bestrijden wij voortdurend aan de kroon het regt, om de Vergadering te verleggen;* thans, nu te Brandenburg aanwezige minderheid door oproeping der plaatsvervangers, *alhoewel langs onwettigen weg*, voltallig gemaakt zal worden, verschijnen wij te Brandenburg, alle andere overwegingen ter zijde stellende, *om ook hier de regten des volks te handhaven.*" — Deze verklaring was geteekend door de presidenten *Unruh*, *Philipps*, *Plönnies*, *Wachsmuth* en 85 leden. *Schneider* voegde daar nog bij, dat de presidenten *Unruh*, *Philipps* en *Plönniss* nog niet verschenen zijn, omdat zij zich nog onledig houden met de bijeenroeping der Nat. Verg. naar Brandenburg; dat zij reeds opgeroepen en derhalve verschenen waren. Het voorstel van *Parisius*, om de vergadering tot Maandag te verdagen, wordt, na eene hevige discussie, met 145 tegen 113 stemmen verworpen. *Schneider* verklaart uit naam der leden zijner partij, dat, daar de Verg. de verdaging verworpen heeft en er nog een 100tal afgevaardigden opgeroepen moeten worden, zij zich genoodzaakt zien, *voor heden de zaal te verlaten* (groote opschudding). Daarop maakt een groot deel der vergadering toebereidselen om de zaal te verlaten. De vergadering wil nu tot de keuze van een nieuwen president overgaan; zeer vele afgev. verlaten nogtans de zaal, zoodat reeds oogenschijnlijk het wettige getal tot het nemen van een besluit *niet meer aanwezig is*. Daar slechts 172 afgev. aanwezig zijn, kan tot de keuze van een president niet worden overgegaan. Op voorstel van *Baumstark* wordt met 72 tegen 61 stemmen de zitting tot Donderdag verdaagd.

FRANKFORT, 29 November.

Het Duitsche Parlement heeft heden de beraadslagingen over de Oostenrijksche aangelegenheden geopend, doch nog niet ten einde gebragt. Behalve een voorstel van de meerderheid en een van de minderheid der commissie, zijn er nog verschillende amendementen voorgedragen. De Rijkscommissaris *Welcker* heeft berigt gegeven van zijn wedervaren, te Weenen zoowel, als te Ollmutz, op eene wijze, welke der gematigde partij zeer scheen te behagen. De Rijks-minister *v. Schmerling* heeft het zeer betreurd, dat bij de door de Oostenrijksche Regering behaalde zegepraal niet meer matiging is betoond. Ten slotte is het Rijks-bewind door den afgevaardigde *Vogt* heftig aangevallen, en is besloten, de beraadslaging morgen voort te zetten.

— Uit Karlsruhe wordt van gisteren geschreven, dat uit het Bovenland de tijding was aangekomen, dat eene afdeeling vrijkorpsen bij Borrach weder een' inval in het Badensche gedaan had. Een regement infanterie te Karlsruhe had bevel ontvangen, zich marschvaardig te houden. — Te Constantz is men almede een' nieuwen inval uit Zwitserland wachtende.

Van den 30sten. De beraadslaging over de Oostenrijksche zaken heeft in het Parlement eene onverwachte wending genomen. Na nog menige heftige redevoering, is het *voorstel der minderheid*, hetwelk eigenlijk een blijk van mistrouwen in zich bevatte, met 270 tegen 185 stemmen, *verworpen*, zoodat het Rijksbewind nog op eene meerderheid van 100 (en welligt nog meer) stemmen in het Parlement kan rekenen. — Daarop is het voorstel der *meerderheid*, inhoudende, „dat het Bewind de betrekking met Oostenrijk tot klaarheid zoude brengen," in omvraag gebragt, en met 220 tegen 210 stemmen *almede verworpen*.

Doch het merkwaardigste van deze bijeenkomst bestaat hierin, dat de Oostenrijksche afgevaardigde, graaf *Deym*, onbewimpeld heeft verklaard, „*dat Oostenrijk* [zoo als wij in het *Naschrift* van ons vorig nommer reeds hebben berigt] *alléén zoodanige besluiten van het Parlement zal erkennen en eerbiedigen*, welke het met zijn belang en de waardigheid overeenkomstig rekent; — en dat, als het Parlement daar geen genoegen mede neemt, *het slechts troepen heeft af te zenden, om dien Staat tot gehoorzaamheid te dwingen.*" Het gebeurde heeft over 't algemeen een' ongunstigen indruk gemaakt.

Van den 1sten *December.* In de bijeenkomst van Duitsche bisschoppen, die te Wurzburg heeft plaats gehad, is het volgende gewigtige besluit genomen: „Overwegende, dat de Nat. Verg. te Frankfort bijna nog de eenig overgeblevene autoriteit in Duitschland is, die waarborgen aanbiedt voor het behoud der orde en eene wettelijke toekomst, ziet de vergadering der bisschoppen af van eene voorloopige verklaring tegen verschillende besluiten (der Nat. Verg.), welke de kerkelijke vrijheid krenken; — zij stelt het zich veeleer ten taak, tot het heil en de eenheid van Duitschland, het aanzien der Nationale Vergadering niet te krenken."

GROOTBRITTANJE.

LONDEN, 29 November.

De *Times* zegt, dat het Spaansche gouvernement 8 millioen realen (1 mill. Nederl.) aan *Cabrera* heeft aangeboden, om hem over te halen, de zaak van den graaf *de Montemolin* te verlaten; daarenboven zoude hij al zijne titels terug bekomen en benoemd worden tot kapitein-generaal van het eiland Cuba; — hij moet echter al deze grootmoedige [?] aanbiedingen van de hand hebben gewezen.

— Gisteren is te Londen geen cholera-zieke bekend geworden, zoodat men die ziekte als geweken kan aanmerken.

— Gisteren avond is hier ter stede voor het eerst eene proef genomen met straatverlichting door middel van electrisch licht, die uitmuntend voldeed; dit licht was zoo schitterend, dat de gaslampen dof en onbeduidend schenen.

— De schade, welke Ierland lijdt door het mislukken van den aardappeloogst en de daaruit voortspruitende gevolgen, wordt op 43,000,000 £ begroot.

FRANKRIJK.

PARIJS, 28 November.

De afgevaardigde *Bixio* heeft in de zitting der Nationale Vergadering van heden de Fransche Regering uitgenoodigd tot het geven van inlichtingen betreffende de Italiaansche aangelegenheden. Hij heeft met geestdrift gesproken, en de aandacht gevestigd op Italië, als het land, waar in het noorden dwingelandij en onderdrukking, in het zuiden regeringloosheid, moord en doodslag heerschen; waar de Paus, de waarachtige bevorderaar der wedergeboorte van Europa, geweldadig is aangerand, en welligt reeds genoodzaakt is geworden om de vlugt te nemen, ten einde zijne dagen niet in gevangenschap door te brengen.

— *De heer* de Corcelles, *Volksvertegenwoordiger, is in buitengewone zending naar Rome vertrokken, en heeft ter zijner beschikking eene brigade van* 3500 *man; niet, om den Heiligen Vader in zijn gezag te herstellen, maar om zijne vrijheid te verzekeren en zijne reis veilig te maken, indien Z. H. het voornemen mogt hebben zijne Staten te verlaten. De brigade is reeds ingescheept naar Civita Vecchia.*" — Dit heeft generaal *Cavaignac*, in de zitting der Nat. Vergadering van heden op de interpellatie van den heer *Bixio* bekend gemaakt. Deze maatregel, — een tegenhanger als het ware van de expeditie naar Ancona, — kan ernstige gevolgen hebben.

De heer *de Corcelles* heeft in last, om den Paus eene gastvrije schuilplaats in Frankrijk aan te bieden, als hij besluiten mogt, Italië te verlaten, maar tevens om zich ook stipt te houden aan het *eenige* doel zijner moeijelijke zending: *bescherming der persoonlijke veiligheid des Heiligen Vaders.*

(Het vertrek van den Paus van Rome wordt overigens niet bevestigd, men verzekert integendeel, dat hij aldaar door de bevolking als 't ware gevangen wordt gehouden. Anderen zeggen, dat de Paus te Rome is en ook zijne volle vrijheid geniet.)

— Heden morgen verscheen er een tweede presidentenmanifest, namelijk dat van „*Louis Napoleon Bonaparte* aan *zijne Medeburgers.*" — Deze proclamatie b e l o o f t alles, wat de Republiek juist ontbeert: *herstel der orde, — herleving van 't vertrouwen, — crediet bij den tijdelijken stilstand der hulpbronnen van den Staat, — regelmaat in de Financiën, — bescherming van godsdienst en huisgezin*, — enz. „Wanneer men de eer heeft aan het hoofd der Fransche Natie te staan, is er een onfeilbaar middel, om wèl te doen, namelijk, het *te willen*," — zoo eindigt *Louis Napoleon.*

[Deze staatkundige verklaring, waarbij *L. Napoleon* alle partijen, zelfs de socialisten, genoegen tracht te geven, en als een protest tegen hen, die beweren, dat hij zich tot *Keizer* wil verheffen, nadrukkelijk te kennen geeft, „dat hij niet langer *dan 4 jaren* aan het hoog bewind denkt te blijven," — maakt wel is waar een' goeden indruk, doch zal hem niet meer aanhangers bezorgen, dan hij thans reeds heeft.]

Van den 29sten. De organen der roode-republikeinsche partij zijn uitermate verbolgen over het gedrag der Fransche Regering en over de door den generaal *Cavaignac* gisteren in de Nationale Vergadering gesproken woorden. Zij bestempelen dien bewindsman met den naam van „*den soldaat van den Paus*, die optrekt tegen de fiere gelukkige Italiaansche bevolking, welke zich vrijmaakt en, wat het ook kosten moge, staatkundig wedergeboren zal worden." — Den Paus beschouwen zij als eene mythe uit den tijd der middeleeuwen, welke tegen de gezonde rede onzer dagen indruischt.

— De kamer van beschuldiging bij het hof van appèl der Seine heeft heden uitspraak gedaan over de op last van het voorloopig bewind ingestelde vervolging tegen de ministers van den ex-Koning *Lodewijk Philips.* Zij heeft verklaard, *dat er geen grond tot vervolging bestond.*

Van den 30sten. De heer *Lamartine* ziet niet af van zijne kandidatuur tot het presidentschap. Hij heeft in een' brief dit besluit te kennen gegeven en dat hij de stemmen, die op hem uitgebragt werden, ofschoon ze niet begeerende, zich zal laten welgevallen.

— Een Lyonnees had op *Raspail*, ten einde diens kandidatuur voor het presidentschap te ondersteunen, het volgende anagram gemaakt: „*Raspail A Su Pourvoir Aux Interêts Légitimes* (*Raspail* heeft in de wettige belangen weten te voorzien)." — Daarop heeft een ander geantwoord: „*Raspail A Su Plaire Aux Imbéciles Lyonnais* (*Raspail* heeft de Lyonneesche dwazen weten te behagen)."

Van den 1sten Dec. Men meent [en naar het schijnt, met het grootste regt], dat ten gevolge der geheel onverwachte wending, die de staatkundige aangelegenheden thans nemen, de kans van den generaal *Cavaignac*, om tot voorzitter te worden verkozen, weder aanmerkelijk is verbeterd.

BELGIE.

BRUSSEL, 28 November.

By het order van den dag der beraedslaging over den budjet van begiftigingen, niemand het woórd gevraegd hebbende over den budjet in zyn geheel, is men tot de artikels overgegaen.

Art. 1. — Borgerlyst of jaerwedde van den koning, eene som van 2,751.322 francs 75 centimen. *Aengenomen.*

Art. 2. — Senaet 30,000 francs voór onkosten. *Aengenomen.*

Art. 3. — Kamer der volksvertegenwoórdigers, 438.650 francs. *Aengenomen.*

— Wy hebben aengekondigd dat de doodstraf der zeventien verwezene persoonen, in de zaek van Risquons-Tout, gewyzigd was. Het koninglyk besluyt van 11 november 1848 behelsd, dat de doodstraf uytgesproken tegen de genaemde *Spilthoórn*, *Delestrée*, *Perin*, *Mellinet*, *Mathieu*, *de Rudder*, *Ballieu*, *Tedesco* en *Carnel*, gewyzigd is in *twintig jaeren* opsluyting. En voór de genaemde *Guelton*, *Jouannin*, *Calonne*, *Baeten*, *Nonkel*, *Coopmans*, *Bourgeois* en *Declercq*, in *vyftien jaeren* van de zelve straf, zonder tentoonstelling. Deze verwezenen zullen hunne straf ondergaen in het kasteel van Huy.

ANTWERPEN, 30 November.

Men leést in den *Telegraphe* van Gend: Men koómt aen te houden en naer de gevangenis op te leyden, den doctor *D. L. de Koeywagt.* Van over twintig jaren deéd dezen doctor zyne vrouw het bittersten lyden en pynen uytstaen. Reeds verscheyde jaren had hy deze ongelukkige op den zolder vastgebonden, gevangen gehouden, zonder ander voedzel als water en brood. Somtyds ook, met eene keten en eenen yzeren band aen den hals, hield hy haer aen eenen pael opgehezen, en in zulken toestand, sloeg hy haer uyt alle zyne magt! Het algemeen gerugt zegt, dat zy in zulk verschrikkelyk oogenblik gestorven is! Sedert menigte jaren, had zy geen stuksken zuyver binnen gehad; doór de vuyligheyd afgeknaegt en doór de slagen misvormd, geleék de noodlottige vrouw aen geen menschelyk schepzel meer. Eens was zy ontsnapt, en de gebueren verschrikt op haer aenzien, durven haer niet laten binnen komen, en gaven haer doór de venster een stuk brood dat zy afbedelde!

(*Zie het vervolg der Nieuwstijdingen, enz. in het Bijvoegsel.*)

Ingezonden Stukken.

De Kandidatuur van den heer W. R. van Hoëvell.

Aan de Redactie der Groninger Courant.

In uw laatste nommer stond eene beschouwing over benoembaarheid van den heer W. R. VAN HOËVELL, la predikant te Batavia, tot lid der Tweede Kamer der Sta Generaal, in welke ik volkomen deel. Doch wat meer ze ook de heeren Gedeputeerde Staten dezer Provincie de daarin, aangezien zij den heer PETRUS MEES, emeri predikant van Garmerwolde, op de lijst van de benoemba voor de Eerste Kamer hebben geplaatst.

Voorts stond daarin eene aanwijzing van de wenschelijkh dier benoeming, van wege de bekwaamheid, vrijmoedigh en andere loffelijke eigenschappen des heeren VAN HOËVEL als ook en vooral van wege zijne kennis van Java. Ied met genoemden heer persoonlijk of door zijne schriften beke zal dit gereedelijk toestemmen. Het zij mij vergund, er te voegen, dat hij ook den tijd heeft, om zich aan die trekking te wijden, dewijl hij nu zonder ambt is, en niet, gelijk zoo vele andere leden der Tweede Kamer, d andere werkzaamheden wordt verhinderd, voor haar ge en al te leven.

Eindelijk vond de redactie het jammer, dat men niet aan den heer v. H. had gedacht, dewijl nu de stemm reeds is afgeloopen. Doch het blijkt, dat op onderscheid plaatsen dezelfde personen zijn gekozen, zoodat in vele den eene nieuwe stemming moet plaats vinden. *Welnu, men dáár nu denke aan den heer* v. H. Het is nog niet laat! T.

GRONINGEN, 2 Dec. 1848.

[De Redactie vereenigt zich volkomen met den hier het slot gegeven wenk. En zóó zeer zij het betreurde, de kandidatuur van den heer VAN HOËVELL eerst toen w ter sprake gebragt, toen het te laat was voor de ee stemmingen, zóó zeer doet het haar genoegen, dat, d de op handen zijnde herkiezingen in deze provincie, de legenheid geboren is, op deze zaak nader terug te kun komen.]

Een stemgeregtigde uit het vierde kiesdistrikt wenscht, er bij gelegenheid der herstemming voor een lid van de Twe Kamer der Staten Generaal in dat distrikt, een ieder z moge onthouden van kwade praktijken, ten doel hebben om invloed uit te oefenen op de stemming, zoo als bij de rige stemming heeft plaats gehad te B...., waar eene v gadering belegd is met verzoek, misschien wel met last, de stembiljetten mede te nemen, en in welke vergadering d een' invloedrijken persoon de biljetten van bijna dertig stem regtigden zijn ingevuld. Zoude zulk eene handelwijze n genoemd kunnen worden misbruik maken van zijnen invlo En zoude het niet beter zijn een' ieder', al is het dan o iemand, waarop men, om de eene of andere redenen, invlo kan uitoefenen, deszelfs vrije keuze te laten doen?

Een Stemgeregtigde.

Eene Aanbeveling.

De heer J. OOMKENS, Jz., heeft dezer dagen twee vo treffelijke kaarten dezer provincie voor zeer verminderde p zen verkrijgbaar gesteld. De eene is de van ouds vermaa kaart van mr. T. BECKERINGH, welke niet alleen weg hare uitvoerigheid en naauwkeurigheid, maar ook om h afbeeldingen van *vierentwintig adellijke burgten* langs den ran inzonderheid voor den beminnaar der oudheid dezer provinc van wezenlijke waarde moet worden beschouwd, terwijl h tevens eene plaats toekomt in elke school, waar men het aa rijkskundig onderwijs niet enkel bepaalt bij het noemen aanwijzen van arrondissementen, districten en plaatsen, m daarmede tevens de geschiedenis weet te verbinden, door a wijzing, wat de natuur- en de mensch vereenigd hebben g wrocht en welken invloed dit heeft uitgeoefend op de besch ving der bewoners en de vermeerdering van bloei en w vaart, om alzoo het verstand der kinderen met nuttige noodige kennis te verrijken, liefde voor hun' geboortegro bij hen op te wekken en het hart te veredelen. — Na deze meesterlijke kaart, niet oneigenaardig *Landtafereel* v *de Provincie Groningen en Ommelanden, benevens van de he lijkheid Westerwolde* getiteld, voegt de uitmuntende *Kadastr Kaart van deze provincie, met een gedeelte van Friesland Drenthe*, zoo zuiver als uitvoerig en naauwkeurig door d verdienstelijken heer JAPPÉ bewerkt. In geene Nederduitsc school — herhalings- noch Zondagsscholen uitgezonderd evenmin als in iedere Fransche school behoorde men d vergeefs te zoeken. Vereenigd bieden deze kaarten den o derwijzer eene heerlijke gelegenheid aan, om de evengeno de strekking van het Aardrijkskundig onderwijs door a schouwing te bevorderen.

Een der voornaamste redenen, waarom deze kaarten n op zoo vele scholen in deze provincie worden gemist, z waar men kaarten van de vijf werelddeelen, een' map monde niet vergeten, in dierbare rust aan den wand z hangen, is voorzeker de hooge prijs, waarvoor dezel vroeger verkrijgbaar waren gesteld, waartegen menig bu gerlijk bestuur en onderwijzer opzag; om die prijs do den geachten uitgever, die geene moeite en kosten schij te ontzien, om het aardrijkskundig onderwijs door ze aanbevelingswaardige kaarten bevorderlijk te zijn, zoo la is gesteld (de eerste van *f* 8—00 op *f* 4—00 en de ande van *f* 14—00 op 6—00), kan dit over 't algemeen, ge beletsel meer opleveren, om die kaarten langer buiten g noemde scholen te houden. Voor *tien* gulden kan men beide aanschaffen en om het belang van het lager onde wijs wenschen wij, dat dit nu gebeure, en te meer, omd het vormend aanbrengen eener grondige kennis van d grond, dien wij bewonen, eene der eerste behoeften is v de stad- en landjeugd.

Wij danken den Uitgever hierom voor deze tegemoetk ming, die zeker voor velen de aanschaffing gemakkelij heeft gemaakt, en niet alleen voor de scholen, maar oo in vele *societeiten*, *logementen* en *koffijhuizen* moesten d bezoekers die niet te vergeefs zoeken: hieromtrent strekk de naburige landen ons ten voorbeelde.

ZEETIJDINGEN.

Gepasseerd te Tonningen den 23 Nov., kapit. *Zeilinga* Meika van Straalsund n. Schiedam; *Teensma* jonge Ype, van Stege Holland; *Joosten* Hendrika, van Rostock n. de Maas; *Lucht* Dorothea, van Elbing n. Amsterdam; *Wolthuis* vr. Klasina, van Rostock n. Rotterdam; *Lieffijn* Goede Verwachting, van Straalsund Rotterdam; den 25sten *Kuiper* Meinsina, van Amsterdam n. Lubeck. — Te Rendsburg den 24 Nov., *de Jonge* Annegina, va Hamburg n. Rostock; den 25sten *de Vries* Clara Catharina, va Stockholm n. Carolinerzijl; den 26sten *Donema* Renske Hooites van Greifswald n. de Noordzee; *Sap* Margaretha Everarda, va Greifswald n. Hull; *Carst* Janke Hooites, van Greifswald n. Schiedam; *Donga* Annegina, van Riga n. Delfzijl.

Binnengekomen te Amsterdam den 29 Nov., kapit. *Kraan* Annett Fossina, van Livorno; den 30sten *Dood* jonge Lucas, van Londen *van der Woude* Hoop en Liefde en *Muider* Feika Jantina, beid van Seaham; den 1 Dec. *Dik* Jantina Petronella, van Antwerpen *Sap* Broederliefde, van Stettin; den 2den *van der Wall* Maria Anna van Newyork; *Goosens* Onderneming, van Londen; *Klein* Antje van Hartlepool; *de Jong* Mina, van Hull. — Te Texel den 2 Nov., *Visser* Hoop, van Londen; den 1 Dec. *Koster* Catharina van Maronïm, l. v. Falmouth; *Hazewinkel* Harmina, van Livorno. — In het Vlie den 28 Nov., *Gruppelaar* Hillechiena Nijsina van Newcastle; *Scholtens* Geertruida Johanna, van Hull; den 29ste *de Haan* Jantina Gesina, van Stockton. — Te Vlissingen den 2 Nov., *de Jong* Dina Immechiena, van Genua. — Te Dordrecht de 29 Nov., *Plukker* Hendrika, van Liverpool. — Te Suriname de ......, *de Weerd* Anna Elisabeth, van Newyork. — Te Triest de 19 Nov., *Engelsman* de Hoop, van Newcastle. — Te Newhaven den 25 Nov., *Giezen* Geerdina Beerta, van Groningen. — Te Liverpool den 27 Nov., *Potjer* Akke Boon, van Rotterdam. — Te Limerick den 27 Nov., *Bakker* Neptunus, van Rotterdam. — Te Leith den 24 Nov., *Stuit* Johannes, van Rotterdam. — Te Fisherow den ....., *Stuit* Merwestroom, van Dordrecht. — Te Pillau den 25 Nov., *Bossinga* Amicitia, van Hamburg. — Te North Shields den 26 Nov., *Meijer* Gesina, van Emden; *Bosker* vr.

Grietje, van Bremen. — Te Kiel den 25 Nov., *Mooi* Cornelia, van Faaborg. — Tu Altona den 25 Nov., *Schaaf* Tjakkelina, van Kampen; *Duif* jonge Duif, van Harwich. — Te Hamburg den 25 Nov., *Dik* Catharina, van Antwerpen; den 26sten *de Jong* Catharina Cornelia, *Dijk* Maria en *Westerbrink* Alkanna Hendrika, alle drie van Amsterdam; *Fekkes* Tjallinga Aurelia, van Livorno; *Potjer* Elsje, van Gent; den 27sten *Klein* Jantina, van Rotterdam; *Kremer* Christina Elisabeth, van Amersfoort; den 28sten *Peper* Fennechiena, van Amsterdam. — Te Bremerhaven den 25 Nov., *Kars* Klasina, van Antwerpen; den 26sten *Pekelder* vr. Grietje, van Utrecht. — Te Emden den 25 Nov., *Dallinga* Constantia en *Barghoorn* vr. Trietje, beide van Groningen.

Binnengekomen te Kingstown den 29 Nov., kapit. *van der Baan* Johanna en *de Grooth* Johanna Maria, beide van Liverpool naar Rotterdam.

In lading te Londen den 28 Nov., kapit. *Bakker* Margaretha Agnes, voor Rotterdam. — Te Liverpool den 28 Nov., *Lodewijks* Maria Johanna, voor Amsterdam en Rotterdam.

Vertrokken van Amsterdam den 1 Dec., kapit. *van der Laan* Jacoba Alida, naar Venetiën; *Schaap* Courier, naar Marseille; *Visser* Bernhard en Elise, naar Hull. — Van Helvoet den 1 Dec., *de Haan* Fortuna, naar Havana. — Van Brielle den 1 Dec., *Hofkamp* de 10 Gebroeders, naar Hull. — Van Genua den 10 Nov, *Sietzema* Hendrika en *Oldendorp* Ludolph Theodorus, beide naar Cette. — Van St. Valery sur Somme den 24 Nov., *Hazewinkel* Grietje Molsema, naar Bordeaux. — Van Lynn den 25 Nov., *Puister* Nijverheid, naar Seaham. — Van Kroonstad den 15 Nov., *Teensma* jonge Brechtus en *de Jonge* Antje Sleeswijk, beide naar Amsterdam. — Van Memel den 23 Nov., *de Haan* Agneta Juliana, naar Engeland; *Kemper* Gebroeders, naar Hamburg. — Van Liverpool den 27 Nov., *van der Baan* Johanna, naar Rotterdam. — Van Pillau den 22 Nov., *Stuveling* Christina Maria, *Hazewinkel* Arendina Harmina, *Bakker* Jantina en *Legger* Regina, alle vier naar Amsterdam; *de Boer* Zwaantina Hendrika, naar Rotterdam; *Hagedoorn* Jantina, naar Rouaan; *Posta* Martha Alida, naar Engeland. — Van Drammen den 11 Nov., *Zwaal* Wilhelmina, naar Harlingen.

Vertrokken van Marseille den 25 Nov., kapit. *Potjer* Catharina Jantina, naar Falmouth. — Van Dantzig den 23 Nov., *Plukker* Jonge Hendrik, naar Amsterdam. — Van Swinemunde den 27 Nov., *Nautje* Jan Hero, naar Colberg.

Het schip *de jonge Gerrit*, kapit. Gerritsma, van Kiel naar Dordrecht, is den 28 Nov., na 18 dagen op zee te zijn geweest, te Cuxhaven uit zee terug gekomen; is zwaar lek en is bezig de lading te lossen.

Het schip *de jonge Jan*, kapit. Rentes, van Portsmouth naar Rotterdam, is den 30 Nov. bewesten Scheveningen gestrand en zal weg zijn, doch het volk gered.

Aan boord van het schip *Anthonij*, kapit. Mugge, van Antwerpen te North Shields aangekomen, zijn 10 ℔ tabak en 3 kisten sigaren aangehaald, en het schip dien ten gevolge in beslag en drie man der equipage in beslag genomen.

Men meldt uit Kroonstad, d.d. 17 Nov.: De golf alhier is in alle rigtingen tot aan den vuurtoren met vast ijs bedekt, uitgenomen eene kleine opening over de haven. Van de uitgezeilde schepen bevinden zich nog 24 tusschen de haven en de vuurtoren in het ijs, waaronder *Antje Sleeswijk*, kapit. de Jonge, naar Amsterdam; *Hesperus*, kapit. de Jong, naar Bordeaux; *Almade*, kapit. Bartlett en *Cuba*, kapit. Blanchard, jr., beide naar Elseneur. Van de binnengekomen schepen *Gouverneur Baron van Zuijlen van Nijevelt*, kapit. Regoort, *Emelie*, kapit. Heikema, beide van Amsterdam; *Margaretha*, kapit. Wijkmeijer en *Robert*, kapit. Dieckert, beide van Rotterdam, zijn ligters met goederen alhier achtergebleven.

Volgens berigt uit Kroonstad, d.d. 19 Nov., wordt nog gemeld: Tusschen hier en Oranienbaum zijn bereids voetgangers het ijs gepasseerd, en wordt van Krasnaja Gorka gemeld, dat het vaarwater aldaar geheel met drijfijs bedekt was. — Het contrakt van uitijzing voor de uitgaande schepen is gesloten en zal daarmede, indien weer en wind zulks toelaat, op morgen een aanvang gemaakt worden.

HARLINGEN, 2 December. Binnengekomen den 29 Nov. kapit. *Verstok* Jacoba, van Oudsoen; den 2 Dec. *Kwant* Johanna en *Dekker* Onderneming, beide van Londen.

ZOUTKAMP, 3 December. Binnengekomen den 30 Nov. kapit. *Doen* Gesina, van Newhaven; *Kwint* Johanna, van Londen; *Kwint* Hendrika, van Ipswich; den 1 Nov. *de Boer* Lumina, van Wisbach; den 2den *Botje* Sara, van Riga. — Zeilklaar, *Hilbrands* vr. Wendelina, naar Hull.

DELFZIJL, 4 December. Binnengekomen den 30 Nov. kapit. *Kwint* Hendrika, van Ipswich; *Stubbe* Jantina, van Bremen n. Amsterdam, als bijlegger. — Vertrokken den 1 Dec. *Bol* Maria Helena, naar Meppen; *Rozeboom* Eendragt, naar Norden; *Boerma* Ida, naar Roggenberg.

TERMUNTERZIJL, 4 December. Binnengekomen den 27 Nov. kapit. *Bontekoe* vr. Geertruida, van Bremen; den 28sten *Rozenbeek* Roelina, van Bremerhaven; *Pasman* vr. Elizabeth, van Leer.

Lijst der Nederlandsche Schepen, welke de Sond gepasseerd zijn.

23 Nov. Karst, Lambertha (Schierm.), v. Stettin n. Groningen.
Stuit, Geerdina (Wildervank), van Pernau naar Schiedam.
Helmers, Hendrika Elisabeth (Lemmer), v. Stettin n. Amst.
Wold, Meena Sijgiena (Farmsum), v. Stettin naar Rotterd.
Jaski, Alida Theodora (Amsterd.), v. Petersb. n. Amsterd.
Kolle, Josina Louisa (Amst.), van Stettin naar Brest.
Brons, Helena Brons (Pekela), van Stettin naar Rouen.
Bossinga, Ceres (Veendam), van Petersburg naar Amsterd.
Kleininga, Catharina Cornelia (Gron.), v. Koningsb. n. Amst.
Rosema, Gezina Jantina (Gron.), v. Petersb. n. Amsterd.
Wessels, Elisabeth Machtelina (Pekela), v. Memel n. Rott.
Bieze, Anna (Sappemeer), van Dantzig naar Amsterdam.
25 — Potjer, Titia (Sappemeer), van Koningsbergen naar Amsterd.
Pronk, Jantina Alida (Wilderv.), v. Petersb. n. Amsterd.
Menkema, Catharina Sijpkens (Pekela), v. Dantzig n. Amst.
De Wind den 23sten Z.Z.O.; den 24sten W.Z.W.; den 25sten N.W.
ELSENEUR, 25 Nov. 1848.

KONINKL. NEDERL. LOTERIJ.

Trekking der Vijfde Klasse.

7de Lijst. No. 4756 een prijs van *f* 10,000. No. 800 een prijs van *f* 1500. — *8ste Lijst.* No. 17744 een prijs van 2500. No. 16442 een prijs van *f* 1000.

UITTREKSEL uit het *REGISTER van de BROODZETTING voor de Stad Groningen.*

Maandag, 4 December 1848.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen* hebben de prijzen van het **BROOD** heden gezet als volgt:

Het grof Roggebrood	van 4 Ponden	31 Cts.,	per ℔	07 Cts.
De Grofweiten Bol	„ 5 Oncen	11^5 Cts.,	„ „	23 Cts.
De Fransche Bol	„ 3 Oncen	12^5 Cts.,	„ „	42 Cts.
De Regelwegge	„ 3 Oncen	11^5 Cts.,	„ „	38 Cts.
De Hollandsche of Tarwebol	„ 5 Oncen	10^5 Cts.,	„ „	35 Cts.

Voor eensluidend uittreksel,
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:
J. H. M. HORA SICCAMA.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 1 *December*.

TARWE.		Bl. Voer 42 ℔ *f* 1,95
Bak 70 ℔ *f* 7,50	N. GERST.	Zw. » 38 » » 1,65
Oml. 68 » » 5,50	Winter 52 ℔ *f* 2,60	» 41 » » 1,85
dito 70 » » 6,00	» 54 » » 2,90	» 44 » » 2,05,10
Old. 66 » » 4,50	» 56 » » 3,20	BOONEN.
» 68 » » 5,00	Zomer 54 » » 2,80	Paardb. *f* 3,50 *f* 4,25,50
» 70 » » 5,50	» 56 » » 3,05	ZADEN, ENZ.
ROGGE.	Knobbe 58 » » 3,35	Gr.G. p.m. *f* 5,50 *f* 6
Inl. 66 ℔ *f* 4,05	» 60 » » 3,70	Par.100N.℔ *f* 9 *f* 12
» 68 » » 4,45	N. HAVER.	Kools. *f* 8,50 *f* 10
» 70 » » 4,85	Dikke 36 ℔ *f* 1,50	Zomers. *f*
dito 66 » » 3,95	» 38 » » 1,60	Boterz. *f*
N. BOEKWEIT.	» 40 » » 1,75	G.Mostz. *f*
Zand 62 ℔ *f* 3,50	» 42 » » 1,85	Raapolie p. v. *f* 35½ *f* 36
» 64 » » 3,90	» 44 » » 2,00	Boter ¼ Ton 1ste soort
» 66 » » 4,30	» 46 » » 2,25	*f* 18 *f* 23
Zand 64 » » 3,70	» 48 » » 2,50	2e Dito *f*
en 64 » » 3,60	Bl. Voer 38 » » 1,65	3e Dito *f*
	» 40 » » 1,80	

Tarwe in een doen. — Rogge en Boekweit weder iets lager traag gangbaar. — Gerst mede iets lager met geringen handel. — Haver slap en tot genoteerde prijzen moeijelijk te plaatsen. — Boonen in een doen. — Gort flaauw. — Koolsaad als voren.

AMSTERDAM, 1 *December*. Tarwe met weinig handel aan cons.; 135 ℔ o. b. Poolsche *f* 305; 126 ℔ n. Eijerlandsche *f* 220 bij partij aan de ... — Rogge tot verlaagde prijzen bij partij verkocht: 117 ℔ gedroogde *f* 132; 120 ℔ Odessa *f* 135; 124 ℔ n. Gelders. *f* 150. — Gerst ... lager prijzen met meerder handel: 96, 97, 100 ℔ n. Old. Winter ..., *f* 98, *f* 105. — Haver in een doen; 82 ℔ j. fijne *f* 122; 75 ℔ Vriesche *f* 77.

Koolzaad in een doen; op 9 vat dadelijk 61¼ p. vl.; April 63 p. vl.; ... en Oct. 60¼ p. vl. — Lijnzaad in een doen; 112, 113 ℔ Petersb. ... 55. — Raapolie was dadelijk in een doen; op levering van 1° ... iets williger bij voorgaande marktdag en bleef tot 4½ uur als ...: op 6/w. *f* 38; vlieg. *f* 37; Dec. *f* 35,75 à *f* 36 à *f* 35,75; ... *f* 36. — Lijnolie in een doen; op 6/w. *f* 27,75; vlieg. *f* 26,75. — Hennepolie op 6/w. *f* 35; vlieg. *f* 34.

LONDEN, 29 *November*. De handel in Tarwe was onbeduidend en de prijzen vertoonen geene opmerkelijke verandering. — Gerst nagenoeg als voren. — Naar Haver was iets meer vraag. — Boonen en Erwten onveranderd.

LONDEN, 1 *Dec.* De Graanmarkt was heden wederom zeer lusteloos en van Tarwe werd alleen voor de consumtie tot nagenoeg de prijzen van Maandag genomen. Alle overige artikelen met weinig omgang onveranderd. De middelprijs is thans van Inl. Tarwe 51 sh. 11 p., Gerst 33.5, Haver 21.10, Boonen 30.11, Erwten 44.5.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 2 *December*.

NEDERL. Werk. Schuld 2½ pCt. $46\frac{13}{16}$, $46\frac{7}{8}$, $46\frac{13}{16}$; Dito Cert. 3 pCt. $55\frac{7}{8}$, $55\frac{15}{16}$, $55\frac{15}{16}$; Dito dito 4 pCt. 72, 72¼, $72\frac{1}{8}$; O. I. Leening 4 pCt. 70½, $70\frac{3}{8}$; Amort. Synd. 3½ pCt. 72½; Aand. Rijn-Spoorweg 4½ pCt. $75\frac{7}{8}$. — BELGIE, Dito 2½ pCt. $37\frac{3}{16}$; Dito bij *Rothschild* 2½ pCt. $37\frac{1}{8}$, $37\frac{3}{8}$, 37¼. — SPANJE, L. bij *Ardoin* van 85 £ 5 pCt. $9\frac{5}{16}$, $9\frac{3}{8}$, $9\frac{3}{8}$; Dito Dito van 510 £ 5 pCt. 9¼, $9\frac{5}{16}$; Dito bij Dito Onbep. Stukken 5 pCt. $9\frac{1}{16}$; Dito Binnenl. a 6 m. 3 pCt. 18¼, $18\frac{5}{16}$, $18\frac{5}{16}$; Coup. Ardoin $6\frac{1}{16}$, $6\frac{3}{16}$. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. 23½; Dito Dito 4 pCt. $24\frac{5}{8}$. — RUSLAND, Oblig. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. $99\frac{1}{8}$; Dito dito 1828 en 1829 5 pCt. 98¾; Certific. bij dito 1831 en 1833 5 pCt. 88¾; Dito bij *Hope* 4 pCt. 77¾, 78, 78; Dito bij *Stieglitz en comp.* 4 pCt. $77\frac{3}{8}$, $77\frac{5}{8}$. — POLEN, Dito Aand. met Loten fl. 500 *f* 122½. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. 66½; Dito 2½ pCt. $35\frac{1}{16}$; Amerik. Bank-Act. $3\frac{5}{8}$; Peru 6 pCt. 22¼; Ecuador $1\frac{5}{8}$, $\frac{13}{16}$, $\frac{13}{16}$.

Holl. fondsen waren heden bij eenige affaire in Integralen onveranderd.

Van vreemde effecten waren Spaansche vast. Oostenrijksche en Portug. prijshoudend. Russische 4 pCts. meer gezocht. In 2½ pCts. België was tot verbeterde koersen de omzet zeer geanimeerd. Ook in Ecuador was insgelijks tot verhoogde prijzen zeer levendige vraag.

Peru Coup. *f* $1\frac{13}{16}$; Ecuador Coup. 12 cents.

Koers van het geld: Prolongatie 2½; Beleening 2½; Disconto 3 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uur: Integr. 2½ pCt. $46\frac{13}{16}$; Ard. à 510 £ $9\frac{1}{16}$; $\frac{5}{16}$; Binnenl. 3 pCts. $18\frac{5}{16}$; Buitenl. 3 pCt. 25¾; Metall. 2½ pCt. $35\frac{1}{16}$ a Portug. 4 pCt. 24½.

AMSTERDAM, 3 *December*. EFFEKTENSOCIETEIT, te 4¾ uur. Integr. 47¾. Sp. Binnenl. 3 pCts. 1¼. Coup.-Ardoins (Nieuwe) $6\frac{1}{16}$, ⅛. Portug. 3 pCts. $23\frac{3}{8}$, $\frac{7}{16}$. Dito. 4 pCt. 24½, ⅝, $\frac{7}{16}$, $\frac{9}{16}$. Peru $22\frac{5}{16}$, ⅜, ¼. Ecuador $1\frac{3}{4}$.

In Portug. en Peru vertoonde de handel tot iets verbeterde koersen eenige levendigheid. Tot de overige genoteerde prijzen zijn slechts geringe postjes gedaan.

ADVERTENTIEN.

NATUURKUNDIG GENOOTSCHAP.

Op MORGEN, WOENSDAG, den 6den December 1848.

Geene Vergadering.

PICTURA.

GEWONE VERGADERING van het KUNSTLIEVEND GENOOTSCHAP *ter aanmoediging en bevordering van TEEKEN- en SCHILDERKUNST*, onder den naam *PICTURA*, op DINGSDAG, den 5den December 1848, des avonds te 7 uur, in het GEWONE LOKAAL, aan de Groote Markt. — KUNSTBESCHOUWING.

Namens het Bestuur:
H. TIDDENS, *Secretaris*.

VERGADERING VAN DE VEREENIGING *CONCORDIA*,

op DONDERDAG, den 7den December, te half vier, bij B. TEN HAVE, aan de Groote Markt.

Namens het Bestuur:
H. B. ONNES,
Secretaris.

VERGADERING VAN DE VEREENIGING: *NEERLANDS HEIL*,

in het CONCERTHUIS, op DONDERDAG, den 7den December, des namiddags te DRIE uur.

Namens de Directie:
Mr. B. TELLEGEN, *Secretaris*.

*** GEWONE OPENLIJKE VERGADERING van het DEPARTEMENT *GRONINGEN* der MAATSCHAPPIJ: *TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN*, op WOENSDAG, den 13den December 1848, des avonds te 6 uur, in het CONCERTHUIS in de Poelestraat. — REDEVOERING. BIJDRAGE.

Namens het Bestuur:
R. J. SCHIERBEEK, *Secretaris*.

De **COMMISSIE**, van wege het DEPARTEMENT GRONINGEN der Maatschappij *Tot Nut van 't Algemeen*, werkzaam, *om, door het verspreiden van Kaartjes voor Wintervoorraad, het misbruik van Sterken Drank bij de geringere Volksklasse min of meer ongevoelig tegen te gaan*, brengt bij deze ter kennis van de KOOPLIEDEN HIER TER STEDE, dat er *gedurende de maanden* NOVEMBER, DECEMBER en JANUARIJ gelegenheid zal zijn, genoemde KAARTJES van 3 CENTEN VOOR WINTERVOORRAAD **tegen Geld in te wisselen**, des Maandags morgens van 9 tot 12 uur, ten Huize van de Heeren **P. W. VAN HEIJNINGEN BOSCH**, in de Oude Ebbingestraat en **JAN MEIJER**, tusschen de Beide Markten.

De COMMISSIE brengt tevens ter kennis van de Ingezetenen, dat alléén bij bovengenoemde Heeren dergelijke 3 Cents-Kaartjes te bekomen zijn.

GRONINGEN, 16 November 1848.

Societeit de Harmonie.

Bij gelegenheid van 'S KONINGS VERJAARDAG **MUZIJK** in het Lokaal der Societeit, op WOENSDAG, den 6den December 1848. Aanvang des avonds te zeven uur.

Namens de Directie:
A. VAN CALCAR,
Secretaris.

BAL,

op 'S KONINGS VERJAARDAG, den 6den December, ten Huize van **E. JELTES**, in de Oude Kijk-in-'t Jatstraat, des avonds te 7 uur.

FRAAIJE MECHANIEKE SPEELKLOK.

HEDEN en MORGEN AVOND zal de ondergeteekende bovenstaande **KLOK**, met afwisseling van MUZIJK en ZANG, laten hooren.

Het BUFFET zal van de noodige **VERVERSCHINGEN** voorzien zijn.

J. P. HUISMANS,
Wijn- en Koffijhuishouder, in de
Oude Kijk-in-'t Jatstraat.

BAL,

Op WOENSDAG AVOND, den 6 December, ten Huize van E. KREMER, in de Guldenstraat.

MUZIJK,

Op WOENSDAG, den 6den December, bij **KIEK**, Koffijhuishouder in de Folkingestraat, onder Directie van C. DE FRANCE. Aanvang te 8 uur.

Den 10den DECEMBER 1848 **CONCERT** te ***GRIJPSKERK***, ten Huize van J. DE BOER, Az., onder Directie van den Heer T. DIJKSTERHUIS. **Aanvang des avonds 7 uur.**

TOONEELSOCIETEIT.

op ZATURDAG, den 9den dezer: **DE VERZOENING.** Tooneelspel in 5 Bedrijven.

GEBOORTE-, HUWELIJKS- EN STERFBERIGTEN.

*** Heden avond beviel van eene wélgeschapen DOCHTER A. BLOUW, Echtgenoote van

G. BUIKING,
aan den Singel.

GRONINGEN, 3 December 1848.

*** Getrouwd:

W. WEGERIF
en
M. A. HUIJSERS.

GRONINGEN, 30 November 1848.

*** Getrouwd:

A. F. KUIPERS
en
F. H. ADDENS,
Wedw. wijlen L. SMITH.

WINSCHOTEN, 30 November 1848.

P.S. Vrienden en Bekenden gelieven dit voor bijzonder berigt te willen aannemen.

*** Heden overleed, tot mijne innige droefheid, in den ouderdom ven 67 jaren, mijn aanbehuwde Vader, de Heer CORNELIS BRANDLIJ. Eene ziekte van slechts weinige uren maakte een einde aan zijn voor mij zoo dierbaar leven.

ROTTERDAM, 20 November 1848.

J. DE WIT.

*** Heden overleed, na eene langdurige ongesteldheid, de Heer ARIS MAKKES, in den ouderdom van vierentachtig jaren en twee maanden.

WORMERVEER, 29 November 1848.

P. MAKKES,
JACOB STUURMAN,
P. PRINS,
Executeuren-Testamentair.

Eenige kennisgeving.

*** Heden morgen te 5 uur overleed, aan de gevolgen eener slijmberoerte, onze veel geliefde, op een na oudste Dochter GRIETJE, in den ouderdom van zes jaren en 3½ maand. Innerlijk bedroefd geven wij door deze kennis aan Vrienden en Bekenden.

GRONINGEN, 1 December 1848.

J. WILDERVANCK.
JANNA SLUIS.

SINT-NIKOLAAS.

De Boekverkooper **J. OOMKENS, JZOON**, heeft uitgegeven en algemeen verkrijgbaar gesteld:

I. DAMES ZAKBOEKJE voor dagelijksche Aanteekeningen voor het jaar 1849, in Koker, Verguld op snede, ... *f* 0—80.

II. ZAKBOEKJE, voor dagelijksche Aanteekeningen voor het jaar 1849, in zwart Maroq., ... *f* 1—00.

III. DITO DITO, met Klep, ... *f* 1—50.

IV. DE CHRISTEN *beschouwd in sommige van zijne Betrekkingen tot de Kerk, de Maatschappij en het Huisgezin.* Huisselijke Lectuur voor Evangelische Christenen, in half Eng. Linnen Band, ... *f* 2—00.

*** De Boek- en Steendrukker **A. OOMKENS, JZOON**, geeft heden uit, en heeft alom verkrijgbaar gesteld:

I. GRONINGER VOLKS-ALMANAK voor het jaar 1849, met Platen.................. *f* 0—75.
DITO DITO, in Carton en Koker,...... *f* 1—00.
DITO DITO, dito Verguld,..... *f* 1—20.
II. KANTOOR-ALMANAK, ... *f* 0—30.

*** Bij **A. L. SCHOLTENS**, aan de Groote Markt, is uitgegeven:

REIZEN EN ONTDEKKINGSTOGTEN VAN **ABEL JANSZ. TASMAN**, van *Lutkegast*, door *G. R. VOORMEULEN VAN BOEKEREN*, met Plaatjes. Prijs 80 Cents.

Hetzelfde Werkje zonder Plaatjes, voor Schoolgebruik, 80 Cents.

Dit Werkje is zeer geschikt tot een GESCHENK voor Jongelingen op het aanstaande **ST.-NIKOLAAS- en NIEUWJAARSFEEST.**

De Grietmannen
in FRIESLAND,

Bijdrage tot de kennis en waardering van het Plattelands-Bestuur der Grietenijen in die Provincie, is, à 50 Cts., bij de voornaamste Boekverkoopers te bekomen.

De belangrijkheid van dit Geschrift is verhoogd, sedert de Ministers hebben voorgesteld, om in alle andere Provinciën dergelijke groote Gemeenten in te voeren.

*** Bij **H. J. SCHENKEL**, te *Assen*, wordt uitgegeven en is verzonden:

CLAUDIUS en HERMAN.

GESPREKKEN en VERHALEN over de **GESCHIEDENIS** van ons **VADERLAND.** Een Leesboek voor de Scholen. Prijs **30** Cents.

*** Bij **H. J. VAN VLOTEN**, Boekhandelaar te *Alkmaar*, is in het licht verschenen en alom verkrijgbaar gesteld:

HET OORDEEL

VAN HET

ONGELOOF ONZER DAGEN,

OMTRENT DE SCHRIFTEN DES NIEUWEN TESTAMENTS,

GETOETST AAN DE WAARHEID DER GESCHIEDENIS.

DOOR

Prof. ***H. W. J. Thiersch.***

Eerste Stuk, roijaal Octavo *f* **2 — 20.**

Met nog één Stuk van gelijken omvang en prijs, hetwelk nog in den loop der volgende maand zal afgeleverd worden, is dit Werk kompleet.

Dit boek zal zeker de belangstelling van elken Godgeleerde tot zich trekken, daar deszelfs inhoud is gerigt tegen het ongeloof der tegenwoordige *Tübinger School*, wier aanvallen bij ons publiek reeds bekend zijn, deels uit de bekroonde prijsverhandeling over de *Handelingen der Apostelen* van Dr. J. J. VAN OOSTERZEE, deels uit den *Paulus* van I. DA COSTA.

*** Bij **C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA**, te *Groningen*, is gedrukt en mede alom te bekomen, zijnde zeer geschikt voor

SINT-NICOLAAS-GESCHENK:
Lust en Leering;

FABELEN, SPROOKJES EN VERTELSELS,

VOOR

HOLLANDSCHE JONGENS EN MEISJES

UITGEGEVEN DOOR

J. J. A. GOEVERNEUR

EN

H. ILPZEMA VINCKERS.

MET PLAATJES, IN NET CARTONNEN BANDJE, à *f* **1 — 20.**

A. Hazelhoff's

ALMANAKKEN voor 1849

zijn weder alom te bekomen, en wel de volgende: *De van ouds bekende* **NUTTIGE EN AANGENAME TIJDKORTER** *in ledige oogenblikken*, bevattende 25 stukjes, zoo Proza als Poëzij, à 25 Cts.; ten 2de, **DE GRONINGER VERZAMELAAR**, inhoudende meer dan 40 stukjes, zoo in Poëzij als Proza, à 20 Cts.; verder alle soorten in parkement. Iets tot aanprijzing dezer 37-jarige Almanakken te zeggen, zal, om derzelver langdurig bestaan, wel overbodig zijn.

⁎ IEDER, die iets te VORDEREN heeft van — of SCHULDIG is aan den BOEDEL en de NALATENSCHAP van **WIJBE HAVINGS DIJKEMA**, in leven *IJzersmid*, gewoond hebbende en overleden te *Hornhuizen*, wordt verzocht, daarvan, vóór den 14den December 1848, OPGAVE te doen ten Sterfhuize van bovengemelden ERFLATER, of aan den ondergeteekende, Notaris te *Leens*.

Mr. H. VAN BOLHUIS.

Verloren!

Den 5den October j.l. zijn twee Ambachtsgezellen, van *Amsterdam* te *Lemmer* aankomende, hunne **GOEDEREN** kwijt geraakt, bestaande in twee geruite **REISZAKKEN**, en inhoudende MANS KLEEDEREN. Die dienaangaande eenige inlichting kan geven, of ze bij vergissing met zijne Goederen heeft medegenomen, wordt verzocht, hiervan kennis te geven aan het BUREAU dezer COURANT, en kan op eene milde BELOONING rekenen.

⁎ **DIRECTEUREN** van het **ALGEMEENE FRIESCHE BEGRAFENIS-FONDS** *MEMENTO MORI*, gevestigd te *Leeuwarden*, brengen bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat hunne rekening en verantwoording over het *vierde* fondsjaar heden door de Vergadering bij art. 13 van het Reglement omschreven, ten overstaan van Heeren Burgemeester en Wethouders en den Heer Secretaris dezer Stad, in al hare bijzonderheden is opgenomen, wèl bevonden en gearresteerd, met een voordeelig slot van VIER DUIZEND, VIJF HONDERD ZES EN ZESTIG GULDEN, EEN EN ZEVENTIG CENTS; met berigt, verder, dat in genoemd jaar wegens honderd eenenvijftig sterfgevallen Begrafeniskosten zijn uitbetaald; dat het Fonds bij het doen der rekening, vijf duizend zes honderd twee en tachtig contribuerende Leden telde, en dat al de stukken en bescheiden, genoemde rekening en verantwoording betreffende, gedurende de eerste vier weken na heden, ten kantore van Directeuren alhier, K, 202, voor de Leden ter inzage zullen liggen.

Directeuren meenen bij deze gelegenheid te moeten herinneren, dat, volgens art. 8 van het Reglement, aan Leden van andere Begrafenisfondsen, die *dezelve verlaten en terstond daarna in dit Fonds overgaan*, bij overlijden, indien zij bij het verlaten en in dit Fonds te zamen drie maanden hebben gecontribueerd, dezelfde regten worden toegekend als aan hen, die niet van andere dergelijke Fondsen overgekomen zijnde, Leden van dit Fonds zijn geworden, na drie maanden Leden te zijn geweest.

LEEUWARDEN, J. S. SPOELSTRA.
22 November 1848. J. OOSTERHOFF, Wz.

BOELDAG VAN KOEIJEN.

Op ZATURDAG, den 9den December 1848, des namiddags te 2 uur, zullen, ten Huize van de Wedw. VOLHAND, buiten het Kleine Poortje, te *Groningen*, ten verzoeke van D. EVENHUIS, publiek worden verkocht: Eene partij **KOEIJEN**, welke gekalfd hebben en aanstaande zijn om te Kalven.

Mr J. W. QUINTUS, *Notaris.*

⁎ Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op VRIJDAG, den 12den Januarij 1849, des avonds te 7 uren, ten Huize van de Erven E. J. TIDDENS, in *het Huis de Beurs*, aldaar, publiek worden verkocht:

I. Een hecht-sterke **WIND-HOUTZAAGMOLEN**, *DE ZON* genoemd, zijnde een **Bovenkruijer**, met Riet gedekt, get. C no. 28, met daarbij behoorende ruime MOLENWERF, HOUTKOLKEN, BALKLAND, TUIN, 3 KNECHTENWONINGEN en groote HOUT- en DROOGSCHUUR, benevens de bij den Molen behoorende GEREEDSCHAPPEN, volgens Inventaris, alles staande en gelegen op vrij eigen grond, aan het Winschoterdiep, buiten het Kleine Poortje, bij *Groningen*, hebbende Uitrid naar den Oosterweg.

II. Eene HEEREN BEHUIZING met fraaijen TUIN, KOETSHUIS en STALLING, get. C no. 30, staande en gelegen op vrij eigen grond, mede aldaar, hebbende Uitrid naar den Oosterweg.

III. Eene ruime BEHUIZING met BLEEKVELD en daarachter gelegene drie TUINEN, get. C no 30*a*, staande en gelegen op vrij eigen grond, mede aldaar, Noordzijde van het Balkland van perceel een; wordende thans in 4 perceelen verhuurd.

IV. De VASTE BEKLEMMING van twee Kampen best *Groenland*, groot ongeveer twee Bunders, mede aldaar gelegen, doende jaarlijks op Midwinter tot vaste huur *f* 4—00.

Alles in eigendom toebehoorende aan den Heer D. VAN DER BAAN en Mejufvrouw.

Om te aanvaarden de perceelen 1, 2 en 3 op den 1sten Mei en perceel 4 op Gregorie 1849.

Te bezien daags vóór en op den Verkoopdag, des namiddags van 1—4 uur, op Bewijzen van Toegang, ten Kantore van den Notaris te bekomen.

NB. Over deze Goederen kan, des verkiezende, een gedeelte van den Koopschat tegen billijken interest, onder regt van 1ste Hypotheek, blijven uitstaan.

⁎ Ten overstaan van Mr. **W. LAMAN TRIP**, Notaris te *Groningen*, zal, op MAANDAG, den 18den December 1848, des avonds te 7 uur, ten Huize van de Erven EEKHOFF, aan de Groote Markt, te *Groningen*, publiek worden verkocht:

Eene BEHUIZING, geteekend letter T, no. 114 V, rood Z 34, met twee WOONKAMERS, die afzonderlijk worden verhuurd, en eenen grooten TUIN, staande en gelegen op vrij eigen grond, Zuidzijde in de Baresteeg, buiten de Heerepoort, te *Groningen*, groot te zamen 20 Roeden, 11 Ellen, Kadaster sectie C no. 447, 447 bis en 448; om den Tuin op Gregorie en de Behuizing en Kamers op primo Mei 1849 te aanvaarden. Te bezien op den dag van Verkoop en des Zaturdags van 9 ure, van 9—12 en van 2—4 uur.

De Conditiën van Verkoop en Titels zullen ter gewone tijd en plaatsen ter lezing liggen.

⁎ Ten overstaan van den Notaris Mr. **J. J. CREMERS**, zullen, op DONDERDAG, den 4den Januarij 1849, des avonds te 7 uur, ten Huize van de Erven EEKHOFF, aan de Groote Markt, te *Groningen*, worden verkocht:

I. Eene wél ter nering staande BEHUIZING, in de Heerestraat Westzijde, get. U 77 V, door G. EEKHOFF, Jz., in Eigendom bewoond.

II. Het aangenaam bij *Groningen* gelegen BUITENVERBLIJF **BELLEVUE** genoemd, buiten de Ebbingepoort, met grooten TUIN en KOEMELKERIJ, uitmuntend geschikt tot WIJN- en KOFFIJHUIS.

III. Eene neringrijke KOOPMANS BEHUIZING, te *Groningen*, in de Steentilstraat, Zuidzijde, P 12 V, door ZERVAAS bewoond. IV. Eene WOONKAMER, daarachter, in den Battengang, P 47 V. V. Eene WOONKAMER, daarnaast, P 46 V. VI. Eene WOONKAMER, daarnaast, P 45 V.

Te aanvaarden perceel 2 dadelijk, de overigen den 1sten Mei 1849. Te bezien den dag van en vóór den Verkoop, des voormiddags van 10 tot 12 en des namiddags van 2 tot 4 uur. Over perceel 1 kan *f* 2,200, over perceel 3—6 kan *f* 2,000 blijven staan.

Mr. J. J. CREMERS.

⁎ Mr. **J. RENGERS HORA SICCAMA**, Notaris te *Hoogezand*, zal, ten verzoeke der GECOMMITTEERDE VOLMAGTEN van de Geïnteresseerden tot het Kielster Diep en Vallaat cum annexis, op DONDERDAG, den 7den December 1848, des namiddags te 2 uur, in nagemelde Behuizing *voor 3 jaren* publiek verhuren:

Het **VALLAAT** in de *Kiel-Compagnie* met de **BEHUIZING** en **TUIN**, daarbij behoorende, alles staande en gelegen in de *Kiel-Compagnie*; te aanvaarden op den 1sten Mei 1849.

Mr. J. RENGERS HORA SICCAMA.

GROOTE NAJAARS HOUTVEILING,

onder werkelijke. Houtkoopers, op DONDERDAG, den 7den December 1848, des voormiddags te 11 uur, ten Huize van de Weduwe F. VAN DER BOOGH, te *Appingedam*, van pl. min. **3000** stuks VUREN MAATS en OVERMAATS BALKEN, van onderscheidene Havens aangevoerd. Voorts GREENEN RIGA'S, DANTZIGER, STETTINER en HAMBURGER BALKEN, alsmede JUFFERS, HUISBALKEN, ENZ.

Mr. H. J. OFFERHAUS,
Notaris.

HOUT-BOELGOED.

VERKOOP op VRIJDAG en ZATURDAG, den 8sten en 9den December 1848, van: p. m. **550** veelal zware **EIKEN BOOMSTAMMEN**, van KAP-, PAAL- en HAKHOUT, alsmede van ettelijke EIKEN SCHENSEN, benevens een aantal mooije gladde, zware ESSCHEN en IJPEN STAMMEN, alles zoo als ten dage van Verkoop gekapt, genommerd en tot dadelijk vervoer gereed zal liggen, op en bij *Klinckema*, te *Zuidhorn*, zijnde inmiddels 4 dagen bevorens voor een' ieder' te bezien. Om de veelheid der perceelen 's morgens telkens te 10 uur precies te beginnen.

J. HOMAN, qq.

⁎ De Notaris **ANDREÆ**, te *Kollum*, zal, op ZATURDAG, den 9den December 1848, des namiddags te 4 uur, ten Huize van F. VAN DER MEI, te *Stroobos*, bij de finale Toewijzing, verkoopen:

1 B., 87 R., 70 Ellen **WEIDELAND**, bij *Stroobos*, onder *Surhuizum*, *DE DIJK* genoemd, Kad. Gem. *Droogeham*, Sectie B no. 407, waarvoor is geboden *f* 1400—00.

1 B., 33 R., 80 Ellen **DITO**, aldaar, Sectie B no. 411, waarop is geboden *f* 627—00.

⁎ De Notarissen Mrs. **U. F. STHEEMAN**, te *Scheemda*, en **R. FEITH**, te *Zuidbroek*, zullen, ten verzoeke van de Erfgenamen van wijlen ALBERT EEUWKES WOLTHUIS en Vrouw, in het openbaar ter verkoop aanbieden:

I. Den EIGENDOM van 3 Bunders, 58 Roeden en 80 Ellen *Land*, te *Midwolda* gelegen, bij den Burgemeester H. P. HERMANS onder beklemming in gebruik, jaarlijks voor *f* 64—00.

II. Eene BEHUIZING met BEKLEMD ERF en TUIN, te *Scheemda*, doende jaarlijks tot grondpacht *f* 3—25.

III. Den EIGENDOM van 7 Bunders en twee Roeden *Land*, te *Nieuwolda*, bij JACOB R. VELDMAN onder beklemming in gebruik, jaarlijks voor *f* 42—00.

IV. Den EIGENDOM van een *Behuisd Erf* en *Tuin*, te *Eexta*, onder beklemming in gebruik bij de Erven HINDRIK H. VAN DER SCHUUR en Vrouw, jaarlijks voor *f* 6—00.

V. ADIDEM, bij LAMMERT J. KANT en Vrouw, voor *f* 3—00.

VI. ADIDEM, bij de Weduwe HARM H. BREURKEN, voor *f* 3—00.

Deze Verkoop zal zijn op MAANDAG, den 11den December 1848, des avonds te vijf uur, ten Huize van de Weduwe IJ. STUURWOLD, in het Gemeentehuis te *Scheemda*, alwaar en ten Kantore van eerstgenoemden Notaris de Conditiën te lezen zijn.

⁎ Mr. **J. D. TRESLING**, Notaris te *Scharmer*, gedenkt, op MAANDAG, den 11den December 1848, des namiddags te één uur, ten verzoeke en bij de Behuizing van J. H. NIESTIJL, te *Harkstede*, publiek, op gewone Conditiën, te verkoopen:

Eene partij zware **ESSCHEN-, WILGEN-** en **ELSENBOOMEN**, aldaar op Stam staande.

Mr. J. D. TRESLING.

⁎ Mr. **J. D. TRESLING**, Notaris te *Scharmer*, gedenkt, op DINGSDAG, den 12den December 1848, des namiddags te één uur, ten verzoeke van H. S. BRONTS, Landgebruiker te *Schildwolde*, publiek, op gewone Conditiën, te verkoopen:

150 zeer zware, aldaar nabij den Weg op Stam staande **EIKEN-** en **ESSCHENBOOMEN**.

Mr. J. D. TRESLING.

⁎ Op nader te bepalen tijd en plaats, zal publiek te Koop gepresenteerd worden:

Eene BOEREN BEHUIZING en SCHUUR, geteekend no. 73, met 65 B., 21 R., 70 Ellen LAND, gedeeltelijk *Beklemd* en gedeeltelijk *Eigen*, doende het Beklemde jaarlijks tot vaste huur *f* 12—00, staande en gelegen te *Harkstede*, in het *Lageland*, wordende bij de Weduwe G. T. KLOOTSEMA en hare Kinderen in eigendom bewoond en gebruikt. — Nadere informatiën zijn te bekomen ten Kantore van

Mr. J. D. TRESLING.

⁎ Mr. **S. C. H. PICCARDT**, Notaris te *Pekela*, zal, ten verzoeke van de Erven van wijlen F. E. SPAARPOT en Vrouw, op DINGSDAG, den 12den December aanstaande, des avonds te 5 uur, te *O. Pekela*, ten Huize van de Wedw. H. SCHETSBERG, publiek presenteren te verkoopen:

I. Eene BOEREN BEHUIZING, een' TUIN en eene opstrekkende achtergelegene plaats GROEN- en BOUWLAND, groot 9.52.80 Ellen, staande en gelegen te *O.* Pekela Zuidkant, Stadsgrond.

II. Eene BEHUIZING, een ERF en TUIN, mede ald... Zdk., Stgr., in gebruik bij E. G. KOK en G. HOLSTE...

III. Een stuk DALGROND en HOOGVEEN, me... aldaar, groot 3.34.65 Ellen, en

IV. Eene ZITPLAATS of een' STOEL, no. 5, in ... Kerk der Herv. te *O. Pekela*.

Mr. **J. C. VAN SLOOTE...** Notaris te *Veendam*, zal, ten v... zoeke van Mevrouw de Weduwe ... den Heer F. U. ZUIDERVEEN, *Veendam*, op VRIJDAG, den 15den December 1848, ... avonds te 7 uur, ten Huize van den Logementho... E. D. EVERTS, te *Veendam*, publiek veilen en verkoop...

I. Eene **STEEN-** en **PANFABRIJK** ... de daarbij behoorende **GEBOUWEN** en **GEREE... SCHAPPEN**, staande aan het Westerdiep te *Veenda...* nabij de Kerklaan.

II. Zes Stukken GROEN- en BOUWLAND, groot ... zamen 4 Bunders, 16 Roeden, 40 Ellen, onmiddellijk ... de Fabrijk gelegen.

III. Een HUIS en TUIN, staande en gelegen bij ... Kloosterverlaat te *Heiligerlee*, Gemeente *Scheemda*; en

IV. Ruim twee Bunders uitmuntend KLEILAND, ... aldaar gelegen.

Kunnende de Koopers de helft van den Koopschat, ... Hypotheek over het gekochte, op rente behouden.

⁎ Mr. **A. MUNTINGHE CLEVERINGA**, Not... te *Appingedam*, zal, ten verzoeke van de Erfgenamen ... wijlen Jonkheer J. E. POLMAN GRUIJS en Mevro... J. A. LEWE VAN NIJENSTEIN, in leven Echtelieden, ... ZATURDAG, den 16den December 1848, des voormidd... te 10 uur, ten Huize van de Logementhoudster de We... F. VAN DER BOOGH, te *Appingedam*, publiek verkoop...

I. De VASTE, ALTIJDDURENDE IN ALLE LIN... VERERVENDE BEKLEMMING van 2 Bunders, 49 R... den, 20 Ellen LAND, aan den *Holwierderweg*, bij *Ap... gedam*, zullende jaarlijks tot vaste huur doen *f* 24—00.

II. Den EIGENDOM daarvan.

III. De VASTE, IN ALLE LINIËN VERERVEN... BEKLEMMING van 2 Bunders, 69 Roeden, 90 E... LAND, mede aldaar gelegen, zullende jaarlijks tot v... huur doen *f* 26—00.

IV. Den EIGENDOM daarvan.

V. De VASTE, ALTIJDDURENDE, IN ALLE ... NIËN VERERVENDE BEKLEMMING van 5 Bund... 32 Roeden, 10 Ellen LAND, aan den *Olingerweg*, o... *Garreweer*; zullende jaarlijks tot vaste huur doen *f* 40—...

VI. Den EIGENDOM daarvan.

VII. De VASTE BEKLEMMING van 3 Bunders, ... Roeden, 60 Ellen LAND, te *Farmsum*, doende jaar... tot vaste huur *f* 60—00.

VIII. De VASTE BEKLEMMING van 1 Bunder, ... Roeden LAND, aldaar, doende jaarlijks tot vaste ... *f* 30—00.

IX. Een GESTOELTE in de Hervormde Kerk te ... *pingedam*.

X. Eenige KLAAUWEN in *Loppersum* en *Wird...* *Holwierde* en *Marsum*.

TE HUUR,

tegen Mei e.k.: Eene roijale **BEHUIZIN...** waarin eene VOORKAMER, ACHTERKAMER, ruim VOOR- en ACHTERHUIS, KELDER, P... en REGENWATERSBAK, STALLING en meer Gerijfelijkheden, staande allernaast de Regtbank te ... *schoten*, waarin sedert vele jaren met succes de bedr... van *WINKELIER*, *SCHRIJNWERKER* en *HERB... GIER* zijn uitgeoefend; overigens tot vele Affaires geso... Gadingmakenden gelieven zich te vervoegen bij de Eigena... de Wedw. H. J. NEDERHOE...

UIT DE HAND TE KOO...

Een VIERDE AANDEEL in het **TREKSCH... TENVEER** van **PEKELA** op **GRONI... GEN, &c. &c.**, met al wat daartoe behoort. Adre... den Logementhouder LEOPOLD, te *Groningen*.

KLEEDINGMAGAZIJ...

van **J. B. MEDDENS**, te *Groningen*, heeft de eer te berigten:

dat er voorhanden zijn de nieuw uitkomende Russische ... tels van *f* 12 tot *f* 50, extra gewatteerde Overjassen va... tot *f* 30; de Duffelsche Paletots van *f* 8 tot *f* 24, ... gewatteerde Paletots van *f* 3 tot *f* 7, Pelsgoederen in ... menigte, Winterpetten en Hoeden, enz. Door de groote veelheid van Wintergoederen en deszelfs voordeelige Ink... zoo zullen dezelve *ver* beneden de gewone prijzen à co... verkocht worden.

J. DATEMA,

aan de Groote Markt, heeft ontvangen: zware **TEX... SCHE OESTERS**, welke hij voortdurend kan leve... beste GEBRADEN **KASTANJES**, verzoekt dezelve ... vroeg te bestellen; Eng. **BOKKINGS**, gerookte **PAL...** en **ANSJOVIS**. Verzoekt vriendelijk gunst.

Oesterberigt.

OESTERS

Buitengewoon groote en blanke ... **TERS**, **2** Guldens de Honderd, ze... schikt om te verzenden; alsmede **PUNCH-SIROOP** van *f* 1 en *f* 1—40, insgelijks ... en **ARAK** en BUITENLANDSCHE **BRANDEW...** en **LIKEUREN**, bij **H. KOMDEUR**, in de ... de ingestraat, te *Groningen*, 4de Huis van de Vischmar...

Punch-Siroop,

te bekomen, à *f* 1,00 en *f* 1,20 de Flesch, bij ... SMITH, in de Heerestraat.

ER WORDT GEVRAAG...

tegen Mei, over een EERSTE HYPOTH... **2000 GULDENS**. Te bevrag... den DRUKKER DEZER.

TWEE SCHOENMAKERSGEZELLEN

hun WERK verstaande, kunnen, des verlang... dadelijk Werk bekomen bij
J. C. BRUGMAN,
Schoen- en Laarzenmaker in de Groote Kromell...

Door **S. E. VAN NOOTEN**, te *Schoonhoven*, is *op heden* uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

EEN VIERDE, GOEDKOOPE DRUK

VAN DE

SCHETSEN UIT DE PASTORIJ TE MASTLAN...

ERNST EN LUIM

UIT HET LEVEN VAN DEN

NEDERLANDSCHEN DORPSLEERAAR.

Deze Uitgave is met nog **TWEE SCHETSEN vermeerderd**; zij beslaat ruim 300 Bladz., en is ... net formaat, met eene duidelijke letter gedrukt.

De Prijs is slechts *f* 1—50.

Te Groningen, bij C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, Boekdrukker.

BIJVOEGSEL
tot de Groninger Courant van den 5den December
1848, *no.* 97.

(Vervolg der Nieuwstijdingen.)

NEDERLAND.

'sGRAVENHAGE, 3 December.

In sommige kringen wil men weten, dat er sprake zijn zoude van de benoeming van den *Hertog van Saksen Weimar* tot generaal-kommandant van het Indische leger. Aan andere wél onderrigte personen komt dit echter min waarschijnlijk voor.

— Naar men verneemt, heeft de heer *Adriaan van Bevervoorde*, die, uit hoofde der laatstelijk tegen hem, wegens drukpers-delict gewezene veroordeeling, buiten 's lands zijn verblijf hield, zich, per rekest tot den Koning gewend, om kwijtschelding van Z. M. te verzoeken, terwijl hij tevens, sedert eenige dagen in Nederland terug gekeerd, zich, bij eene gemotiveerde missive, ter beschikking van den heer procureur-generaal in Zuid-Holland heeft gesteld.

Van den 4den. Zijne doorluchtige hoogwaardigheid, mgr. *Belgrado*, vice-superior der Hollandsche zending, heeft algemeene gebeden uitgeschreven, opdat alle Catholijken zich vereenigen zouden, „om eenparig in Gods heilige hoede en genadige bescherming aan te bevelen Z. H. den Paus, zijne Kerk en alle hare belijders, gedurende deze dagen van beproeving en lijden."

AMSTERDAM, 29 November.

De vergadering van predikanten, op gisteren alhier gehouden in de Nieuwe Kerk, heeft, naar wij van goeder hand onderrigt zijn, ten doel gehad, om, gelijk reeds vroeger in de meeste overige provinciën is geschied, eene predikanten-vereeniging in Noord-Holland te vestigen, waarin de leeraars der Hervormde en andere Protestantsche gemeenten van dit gewest, zoo veel zij daaraan deelnemen, door vrije en broederlijke zamenwerking, elkander ten dienste staan, om het heil der gemeenten, in overeenstemming met de behoeften des tijds, naar hun vermogen te bevorderen.

Van den 3den. Naar aanleiding eener beschikking, door den minister van binnenl. zaken genomen, moet de bepaling van het eerste gedeelte van art. 4 der additionele bepalingen van de grondwet, na de plegtige afkondiging der grondwet, gelden voor verbod, om voortaan de heerlijke regten, betreffende voordragt of aanstelling van personen tot openbare betrekkingen, te erkennen; dat mitsdien de in het reglement op het bestuur ten platten lande voorkomende bepalingen, betreffende de uitoefening van het heerlijk regt van voordragt of benoeming, geacht moet worden door het voormeld 4de additionele artikel der grondwet te zijn afgeschaft, terwijl de overige bepalingen van gemeld reglement in werking blijven, tot dat het door eene wet zal zijn vervangen, en dat mitsdien de benoeming tot gemeentelijke betrekkingen voortaan zal geschieden volgens de laatstbedoelde bepalingen van voorschreven reglement.

ASSEN, 30 November.

Heden werd alhier voor het provinciaal geregtshof op nieuw behandeld de zoo beruchte zaak van twee loterijbriefjes, waarop in de vorige loterij een gedeelte der *ƒ* 100,000 getrokken is, in welke zaak twee debitanten te Meppel betrokken zijn; de eene beschuldigd, van den kollekteur, een loterijbriefje gekocht te hebben, wetende dat op hetzelve de *ƒ* 100,000 gevallen was, en de tweede, van iemand een ander nommer in de plaats gegeven te hebben. Het hof heeft hen niet schuldig verklaard en hen dus buiten alle vervolging gesteld. De heeren mr. *J. Oosting* en mr. *C. Hiddingh* verdedigden dezelven.

GRONINGEN, 4 December.

De Gedeputeerde Staten zijn op heden buitengewoon vergaderd geweest, ten einde kennis te nemen van de ingezondene processen-verbaal der gehoudene verkiezingen in de verschillende distrikten dezer provincie, ten einde daaraan het gevolg te geven bij artikel 22 van het kiesreglement bepaald: en is voorts eene publicatie gearresteerd, waarbij de uitslag der verkiezingen zal worden openbaar gemaakt door middel van de Provinciale Courant.

Wij vernemen wijders nog, dat het plan bestaat, om, bijaldien de heer Wichers voor zijne benoeming te Appingedam bedankt, de keus van een lid voor de Tweede Kamer in dat distrikt gelijktijdig te doen plaats hebben met de herstemming over de heeren Cleveringa en de Sitter, voor de kandidatuur der Eerste Kamer, op Maandag eerstkomende, en om de kiezers mede daartoe op te roepen bij denzelfden brief

— Wij vernemen, dat de heer mr. B. Wichers, met zulk eene aanzienlijke meerderheid van stemmen, zoo wel hier als te Appingedam, verkozen tot Lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal, het besluit heeft genomen de benoeming te aanvaarden, op hem uitgebragt door het kiesdistrikt *Groningen.*

Wij verheugen ons opregtelijk in dit besluit, en gelooven de tolk te zijn van alle ingezetenen van dit distrikt, als wij bij dezen den heer Wichers openlijk dank zeggen voor de belangstelling, die hij, van zijne zijde, dáárdoor jegens dit distrikt heeft te kennen gegeven.

— Zaturdag laatstleden is alhier aangekomen, na eene afwezigheid van 12 jaren, de hoog welgeboren heer W. R. baron van Hoëvell met familie.

— De aanvoer van oorlogsmateriëel naar deze vesting schijnt nog niet te eindigen. Immers Vrijdag zijn alhier van Delft aangekomen, om in het magazijn te worden opgezet, 250 kistjes met geweerkogels, te zamen 500,000 stuks bedragende, van 18 op een pond; 1 belegeringsaffuit voor een houwitzer van 20 duimen; 148 granaten van 15 duimen en 400 van 13 duimen. — Nog wordt alhier eene partij ammunitie verwacht, vooreerst ten minste 93 veldwagens.

— In de afgeloopene week zijn van hier naar Delfzijl vervoerd 2 affuiten, gezamenlijk wegende 8,000 oude ponden.

— Vrijdag, den 1sten December, zijn van hier naar Delfzijl vertrokken een detachement van het derde regement infanterie, onder kommando van den luit. Jensen, om het aldaar in garnizoen liggende detachement af te lossen, hetwelk hier in den avond van dien zelfden dag is teruggekeerd, onder kommando van den luit. Veere.

— Op de onderstaande datums zullen hier onder behoorlijk geleide arriveren, om te overnachten en den volgenden dag in het genot van onbepaald verlof gesteld te worden de miliciens der ligting van 1847, en wel op morgen den 5den December, die van het 1ste reg. infanterie, sterk ongeveer 35 man, en op den volgenden dag die van het 8ste reg. infanterie, sterk ongeveer 170 man, benevens die van het reg. granadiers en jagers en het 2de reg. lansiers, sterk ongeveer 25 man.

— Bij besluit van den 30sten November jl., no. 55, heeft Z. M. goedgevonden, onder anderen, tot burgemeester der gemeente Veendam, in plaats van wijlen T. J. Giesen, te benoemen H. D. Bosscher, lid van den raad aldaar; en tot secretaris der stad Meppel, in plaats van H. de Jonge, vroeger uit die betrekking eervol ontslagen, te benoemen A. A. Ditt; voorts tot secretaris der grietenij Hennaarderadeel, in plaats van mr. R. Binkes, vroeger uit die betrekking eervol ontslagen, E. H. Tenckinck.

— Wij vernemen met bijzonder genoegen, dat de vele kunstlievende ingezetenen van deze stad en provincie, die reeds vóór ongeveer twee jaren gehoopt hadden, een hun toen bereids toegezegd kunstgenot te zullen smaken, nog in deze maand daartoe zullen worden in staat gesteld. Onze beroemde Nederlandsche zangeres, mevrouw de Vries-van Os, namelijk, teruggekeerd in het Vaderland uit Frankrijk, waar zij eerst hare muzijkale opleiding aan het *Conservatoire* te Parijs heeft ontvangen, en daarna gedurende eenige jaren als eerste zangeres verbonden is geweest aan de voornaamste Opera's — als te Marseille, Lyon, even als ook te Brussel — is voornemens den 18den dezer alhier een concert te geven, waarop niet alléén zij zich zal laten hooren, maar ook, in duetten met haar, haar echtgenoot, de heer de Vries, een tenorzanger van vele verdiensten. Bovendien zal ook voor afwisseling worden gezorgd, door ook instrumentale solo's ten gehoore te doen brengen. *Wie* met deze taak zal of zullen worden belast, is ons nog niet bekend.

Voorloopig vergenoegen wij ons met het geven van dit berigt; — want wij hebben Gruno's muzijkvrienden thans slechts oplettend willen maken op het hooge kunstgenot, dat hen wacht.

Voor hen, die — wat wij naauwelijks gelooven — nog niet genoeg mogten bekend zijn met de buitengewoon groote talenten der zangeres, die nu ook onzer stad een bezoek zal brengen, — zullen wij nader eenige meer uitvoerige bijzonderheden mededeelen.

Voor de beoefenaars van muzijk in het algemeen, of zang in het bijzonder, zal dit zeker overbodig zijn.

Wij hebben — zegt de *N. R. Ct.* — „met de laatste mail ontvangen een' brief van den navolgenden inhoud, welke den heer dr. W. R. baron van Hoëvell, tijdens Z. Eds. vertrek van Batavia, en geteekend door een groot aantal Nederl.-Indische inboorlingen uit verschillende residentiën, is overhandigd:

Batavia, 15 *Julij* 1848.

Aan den Hoog Welgeb. Heer W. R. baron van Hoëvell, *theol. doct. en predikant alhier.*

Hoog Welgeb. Heer!

Met diep leedwezen vernamen wij uw aanstaand vertrek naar Nederland; gedurende een tijdvak van meer dan elf jaren, hebt gij onafgebroken uwe beste pogingen en talenten gewijd aan de bevordering van onderwijs, wetenschap en godsdienst. Het smart ons, dat die schoone loopbaan thans zoo plotseling zal worden afgebroken; maar nu wij de zekerheid verkregen hebben, dat hetgeen gij hier hebt begonnen, dáár in het moederland zal worden voortgezet; dat gij dáár voor *ons*, inboorlingen van Indië, zult trachten te verkrijgen, wat gij hier te vergeefs hebt gepoogd; nu wij weten, dat gij niets onbeproefd zult laten, om die belemmeringen uit den weg te ruimen, welke thans de ontwikkeling van al wat *goed* is in Indië in den weg staat; nu wordt ons leedwezen gelenigd en zien wij u met erkentelijke gevoelens vertrekken.

Wij voeden de gegronde hoop, dat uwe tegenwoordigheid in het moederland, juist op dit oogenblik, voor de belangen van *ons*, inboorlingen van Indië, weldadige gevolgen zal hebben. Gij zijt met die belangen bekend. Gij zult niets onbeproefd laten, om de vrijzinnige beginselen, in het ontwerp der grondwets-herziening, van de daartoe door den Koning benoemde staatscommissie, gemanifesteerd, ook voor dit land, *ons* geboorteland, rijpe vruchten te doen dragen. Gij zult alles doen, wat in uw vermogen is, om moederland en koloniën in naauwere gemeenschap van kennis en belang te brengen, opdat de scheidsmuur, die het stelsel der autocratie begon op te trekken, voor altoos ineenstorte, en één geest de ingezetenen van Nederland en van Nederlands Indië beziele, en één belang allen naauwer aan elkander verbinde.

Gij zult daartoe trachten ons te bezorgen datgene, wat alleen tot zulk eene uitkomst kan leiden: instellingen tot christelijke vorming en opvoeding onzer kinderen; vrijheid, om onze gedachten te openbaren en onze meeningen te uiten, en deel te nemen in den vooruitgang van verlichting en beschaving, dien wij overal elders en zelfs ook bij onze naburen in *Britsch-Indië* ontwaren; in één woord, het genot van die staatsburgerlijke regten, waarop wij allezins aanspraak mogen en *willen* maken.

Zoo zal eindelijk die toestand van vernedering, waaronder wij te lang reeds gebukt gingen, ophouden; zoo zal Indië ook eenmaal voor ons wezen, wat het moederland voor de dáár geboren Nederlanders is en worden zal.

Met vertrouwen stellen wij deze onze belangen in uwe handen; nimmer hebt gij uwe beginselen verloochend, nimmer zult gij ze verloochenen; standvastig zult gij blijven voortgaan op den ingeslagen weg, ennoch door vrees, noch door vleijerij, zult gij u daarvan laten afbrengen, en u daarom in uwe pogingen zooveel mogelijk wenschende te ondersteunen, u daarom zooveel mogelijk onafhankelijk wenschende te zien, verzoeken wij eerbiedig, maar ook met warmte de eer, dat UEd. van het door ons daargestelde fonds gebruik make, zoo wel ter gedeeltelijke vergoeding voor de alhier gedurende UEds. verblijf ondervondene tegenspoeden, bezwaren en tegenwerking, alsook om ten allen tijde met klem en waardigheid onze goede zaak te kunnen bevorderen.

Wij bidden de Voorzienigheid, dat Zij u geleide op den Oceaan, en u met uw gezin veilig brenge in het moederland. Onze wenschen volgen u, en nooit zal onze dankbaarheid en onze hoogachting voor uw' persoon verflaauwen of worden uitgebluscht; terwijl wij ons, met onderscheiding, tevens gaarne teekenen, enz.

Wenken, om woeste gronden op verren afstand van kanalen, goedkoop en voordeelig te ontginnen.

De ontginning van heidevelden en andere woeste gronden wordt door velen, die daartoe in de gelegenheid zijn en de geldmiddelen bezitten, in die streken, waar de mest per as moet aangevoerd worden, niet ondernomen, omdat, naar hunne meening, geene ontginning met voordeel kan geschieden, dan in de nabijheid van kanalen, op de tot hiertoe meest gewone wijze, waartoe in den regel 100 a 150 voeren straatvuil of dierlijke mest per bunder vereischt wordt, en waarvan het transport te kostbaar is.

De ondervinding heeft mij echter geleerd, dat, bij zoodanigen verren afstand van het vaarwater, eene ontginning op eene andere wijze en met voordeel kan geschieden; de mededeeling van eenige wenken dienaangaande, ofschoon voor deskundigen niets nieuws bevattende, zal misschien de aandacht trekken van hen, die er op bedacht zijn, den ardeidsman werk te verschaffen, of van hen, die de inkomsten hunner bezittingen wenschen te vermeerderen.

Om woeste gronden vruchtbaar te maken of zoodanig te bereiden, dat men daarin onderscheidene gewassen kan cultiveren, zorgt men:

1) Voor eene goede afwatering, door greppels of slooten.
2) Voor het los en effen maken van den bodem, door omspitten of ook wel door ophooging.
3) Voor het verbeteren van den natuurlijken (physischen) toestand des gronds, naar omstandigheden.

Grijs zand wordt gehouden voor het onvruchtbaarste of schraalste, daarom werkt men rood of wit zand naar boven. Het zand in 't algemeen heeft een gering waterhoudend vermogen, door vermenging met leem of veen wordt zulks verbeterd.

Leemgrond is òf te nat en koud òf droog en hard; in beide gevallen kan hij geene warmte opnemen, de vermenging met zand of veen is daarom aan te bevelen.

Veengrond wordt gewoonlijk met zand vermengd.

De vermenging van verschillende grondsoorten leidt dus tot de bedoelde verbetering.

Nadat de grond aldus is voorbereid en verbeterd, moet men daaraan stoffen toevoegen, als welke geschikt zijn tot voedsel voor planten of wel haren groei bevorderen. Zij moeten zelfstandigheden bevatten, die de gekweekt wordende gewassen behoeven en uit den grond opnemen; dat opnemen kan niet geschieden, dan nadat de aangebragte stoffen in zulken toestand zijn gebragt, dat de op te nemen zelfstandigheden daaruit in den grond kunnen vrijgemaakt en ontwikkeld worden.

De aan te brengen stoffen zijn hoofdzakelijk plantaardige, als: blad en struiken van boomen, heesters en andere gewassen — graszaden, heide, plaggen, veen of veenzoden — gras, hooi, stroo en ander veenvoedsel.

Zij worden tot dien vereischten toestand gebragt of omgewerkt door gisting (broeijen) en de laatste bij de spijsvertering, wanneer zij tot voedsel hebben gediend.

Na tot eene zekere mate die gisting te hebben ondergaan of als dierlijke uitwerpselen verzameld, kunnen zij dienen tot vruchtbaarmaking van den grond.

Om nu die gisting (broeijing) te doen plaats grijpen, worden de vermelde stoffen in hoopen gebragt en vermengd met *kalk*, die niet alleen het broeijen bevordert, maar ook de vruchtbaarmakende eigenschap vermeerdert, dewijl hier, door deszelfs verbinding met aanwezige ontwikkelende zuren, van welke het humuszuur wel de voornaamste is, zouten ontstaan, hoogst waarschijnlijk gelijk aan die, geboren wordende uit eene verbinding van ammonia, met diezelfde zuren, wanneer dierlijke afval met bovengemelde stoffen in gisting gebragt wordt.

Tot bevordering van den broei is het vermengen met eenige paardenmest mede aan te bevelen.

De alzoo bereide broeibelt of kunstmest moet in werking overeenkomen met de uitwerpselen van het vee, omdat de kwalitative bestanddeelen van beide dezelfde zijn, wat gemakkelijk te begrijpen is als men bedenkt, dat het vee van het gras, hooi en stroo, waarmede het gevoederd was, als omgewerkt of vezelstof weder uitwerpt wat bij de voeding niet is bewerkt tot bloed, enz.

(Ik zou de overeenkomst en zamenstelling nader kunnen aantoonen uit de analysen van beroemde scheikundigen; [illegible] vermeen, dat dit overtollig zal zijn, dewijl [illegible]digen daaraan weinig waarde hechten, omdat vele daarin voorkomende namen hun vreemd zijn, terwijl het hun meer te doen is om daadzaken en goede uitkomsten, en de beoefenaren der scheikunde, wel in het bezit zijn van betrekkelijke tabellen; het is ook om die rede, dat ik zoo veel mogelijk alle scheikundige en physiologische theoriën achterwege laat).

Dat deze kunstmest in werking overeenkomt met die van stalmest is mij proefondervindelijk gebleken op grijzen schralen zandgrond; de aardappelen in de beide laatste jaren daarbij verbouwd, leverden bijna eene dubbele hoeveelheid in vergelijk van die bij stalmest verbouwd op dezelfde grondsoort, terwijl de kwaliteit beter was en de [illegible] minder werd opgemerkt.

Ook is het genoeg bekend wat eene bemesting met plantaardige stoffen vermag, ik behoef slechts te herinneren aan de bemesting met scheeren en aan de Brem-cultuur (in de kolonie Ommerschans staat thans rogge bij afwisseling met aardappelen als 6de vrucht op denzelfden grond, zonder dat daarop eenige andere mest is gebragt dan de ondergeploegde brem als tusschengewas daarop gekweekt, en bij de landhuishoudkundige school te Haren zag ik een uitnemend gewas van rogge op een' akker gemest met zoogenoemde eendekroos), om eindelijk niet te spreken van gescheurde graslanden, waar de rottende planten-organen als voedsel dienen voor verschillende opvolgende vruchten; het is bij den boer trouwens eene gewone uitdrukking: „Als er maar rotting in den grond is, dan kan men alles verbouwen" en hiermede wordt bewaarheid, dat de eene plant de andere moet voeden.

Het nut van den kalk moet niet uit het oog worden verloren en de aanwending daarvan verdient in vele opzigten bijzondere aanbeveling; ook hiervan heb ik mij door proefneming overtuigd: in den vorigen herfst liet ik veengrond, begroeid met heide en zoogenoemd bontgras omspitten. Zonder die te bezanden, pootte ik daarin aardappelen, een gedeelte op de gewone wijze bemest, een ander door den mest in een kuiltje onder den aardappel te leggen, een derde gedeelte door den grond met kalk te bestrooijen, onder te ploegen en den aardappel achter den ploegenden grond te leggen. Bij het Landbuish. Congres te Groningen maakte ik melding van deze kalk-bemesting, de verwachting was destijds gunstig en de uitkomst beantwoordt thans daaraan volkomen, daar ik hier niet alleen 1/3 meer opbrengst had dan bij de beide andere proeven, maar overtrof hij de opbrengst op zandgrond, met uitzondering van die, waar ik den broeimest had aangewend.

De ontginning van afgegraven veengrond (*ondergrond*) geschiedt veelal op eene te kostbare wijze, wanneer het zand met pramen en bokken wordt aangevoerd of wel hetzelve zeer diep van onder de bonkaarde moet opgedolven worden.

De veen- of planten-specie brengt, ter diepte van eenige voeten onder het zand, geen nut aan, men kan daarvan meer voordeel trekken, en wel op de volgende wijze: men steke dezelve af tot op *twee voet*, brande die tot asch en kool en gebruik deze tot bemesting van den nieuwen grond of van klaver en graslanden; de overtollige veenspecie nu opgeruimd en dienstbaar voor de ontginning gemaakt zijnde, kan het noodige zand thans gemakkelijk verkregen worden.

Met deze wenken meen ik te hebben aangetoond, dat eene ontginning op alle plaatsen, zonder aanvoer van mest van elders kan geschieden, terwijl ik van den goeden uitslag mij zoo zeer overtuigd houde, dat ik zoude durven deelnemen in elke onderneming, zoo die onder mijn medetoezigt kon plaats hebben.

Boschlust, bij Vledder, October 1848.

S. VAN ROIJEN.

Regtsspraak van Engeland.

I.

De heer Stephen Forster, een rijke grondeigenaar van Chelmsford, verzocht ten huwelijk een jong en schoon meisje, Mary Anna Spaull genoemd, ondermeesteres in eene dameskostschool.

Het afbreken van dit huwelijksplan ging met zóó veel opschudding en onaangename omstandigheden gepaard, dat miss Spaull zich genoodzaakt zag, haren trouweloozen minnaar een proces van schadevergoeding, bij de civiele assises, onder voorzitterschap van den baron Curney, aan te doen.

De correspondentie der twee gelieven, op de audiëntie voorgelezen, was opmerkelijk, veel minder wegens verliefde uitdrukkingen, als wegens de droogheid van stijl van den heer Stephen Forster, die, onder anderen, de gewoonte had, elken volzin met 1°, 2°, 3°, enz. te nommeren. — Men kan over deze brieven uit het volgende staaltje oordeelen: „Mijne beminde geliefde! 1) maak ik mijne excuses u niet vroeger geschreven te hebben; 2) bedank ik u voor uwen brief; 3) heb ik geen' tijd meer; 4) hoop ik, dat gij u altijd wél zult bevinden; 5) is het mij aangenaam, dat gij voldaan zijt; 6) kan ik niet naar de stad gaan, omdat ik te veel te doen heb. Ik ben uw opregt toegenegen

Amicus."

Dit latijnsche woord, waarmede een brief, gerigt aan eene onderwijzeres, was onderteekend, heeft een schaterend gelach onder de toehoorders verwekt; maar, niettegenstaande de terughouding en bescheidenheid van zijne correspondentie, is de heer Stephen Forster veroordeeld tot 400 p. st. (*ƒ* 4,800) schadevergoeding.

II.

Veroordeelingen in zake van Liefde. — Eene Schaking à 60 *Cts.*

Thomas Robins, een jongeling van 18 jaren, levendig en ondernemend van aard, is voor eenigen tijd voor de assises van Oxford verschenen, als beschuldigd van te hebben geschaakt Jane Sellazine, een schoon en jong meisje van 16 jaren. De vader van Jane, een rijke pachter, had de vervolging ondernomen, en verhaald, hoe tusschen zijne dochter en Thomas Robins de betrekkingen begonnen waren, en hoe eindelijk, 7 maanden daarna, een rijtuig, door de zorg van den jongeling in gereedheid gehouden, de jeugdige verliefde opnam, om haar aan de teederheid haars vaders te ontrukken. De twee verliefden doorliepen het land op avontuur, begaven zich naar Reading, vervolgens naar Brustford, alwaar zij ontdekt werden, van hulpmiddelen ontbloot en als gehuwde lieden met elkander levende. Miss Jane verscheen voor het hof, geheel beschaamd en naauwelijks durvende antwoorden. Eindelijk, na eenen hevigen strijd tusschen de liefde en de schaamte, bekende zij, dat Thomas Robins geenszins haar eerroover was; dat eerder zij *hem*, dan hij *haar* verleid had; dat haar vertrek, dat door de regtbank voor eene schaking aangezien wordt, juist dàt was, wat *zij* gevraagd en van de liefde van Thomas geëischt had. — Intusschen, daar statuut IX van George *den Vierden*, Capittel 31, duidelijk is, was het moeijelijk, den jongen verleider alles geheel kwijt te schelden. Het hof echter, in aanmerking nemende zijne jeugd, en de opregte bekentenis van miss Jane, heeft Thomas Robins veroordeeld tot *één shilling boete*, welke hij staande de zitting heeft betaald, onder de toejuichingen van de bijeengevloeide menigte.

Elastiek plaveisel in Engeland.

Niets bewijst meer den hoogen trap, waarop de Wetenschap het heeft gebragt, om nut te trekken van stoffen, die tot dusverre van geen groot nut schenen te zijn, dan het gebruik dat men in den lateren tijd heeft gemaakt van de *Caoutchouc*, of Gom-elastiek. Men had toch nooit kunnen denken, dat dit artikel, betwelk tot niets anders diende, dan om potloodteekeningen op papier uit te wisschen, en vervolgens gebruikt werd voor verschillende artikelen en manufakturen, ook gebezigd zoude kunnen worden tot bevloering van stallen, wandelwegen, tuinen, enz. Men had nog minder kunnen denken, dat die stof weldra een der zamenstellende deelen van de houten wanden der Engelsche schepen zoude uitmaken, en dat zij de hoofdstof zoude worden, waarvan zich de reddingsboten zouden bedienen, in geval van schipbreuk. Men heeft de overtuiging, dat men de Caoutchouc tegen billijke prijzen kan verkrijgen, en in eene zoo groote hoeveelheid, als men zoude verlangen. Voor de stallen is het plaveisel van Caoutchouc zonder wederga; het schenkt den paarden gezondheid, houdt de schadelijke uitwerking van de uitdamping der ammoniak, welke door de ontleding uit de urine opstijgt, tegen, en verhindert, dat zij zich kwetsen of hunne knieën bij het nederliggen op de steenen beschadigen. Er wordt daarbij ook zeer weinig stroo vereischt, en hetgeen

men er egt, duurt viermaal langer, dan in de gewone omstandigheden. — Met een weinig voorzorg kan men de ammoniak verzamelen, en zich door ieder paard eene opbrengst van 3 ponden sterling (*f* 36,00) verschaffen. De stallen van Dockvard van Woolwich zijn voor twee jaren met Caoutchouc geplaveid, en zijn in eenen staat van zuiverheid, bij welke men geen' enkelen anderen stal van het koningrijk vergelijken kan. — Wat de toepassing bij de marine betreft, de Kompagnie heeft reddingsbooten geheel van Caoutchouc laten bouwen. Alle zeelieden en alle ingenieurs, die dezelve gezien hebben, beschouwen ze (in gewone omstandigheden) als geheel en al veilig tegen beschadiging. Zij meenen, dat, indien de kracht der golven ze tegen rotsen sleurt, zij even als een bal zullen terug kaatsen, zonder verbrijzeld te worden. Men stelt zich ook voor, de Caoutchouc te gebruiken als binnenste bekleedsel bij scheepskanonnen. — Men heeft te Woolwich en op andere plaatsen proeven met verschillende gom-elastieke voorwerpen genomen, en de uitkomsten waren zeer voldoende; de houtvesters hebben zelfs het voorplein van het kasteel van Windsor, bestemd voor de rijtuigen, aldus doen plaveijen. — Sedert is de aanwending der Caoutchouc allengs nog vooruitgegaan; ook in ons land bestaat daarvan, onder anderen, eene zeer goede fabrijk te Haarlem. In den laatsten tijd echter heeft de Caoutchouc een' gevaarlijken mededinger gekregen in de *Gutta percha*, waarvan ook reeds bij ons eene (onlangs geoctroijeerde) fabrijk bestaat.

Oorsprong van het Fransche woord „Sanculottes".

Mevrouwen DE COIGNY en DE PORTIERS, eene zitting der Nationale Vergadering bijwonende, terwijl de beroemde abt MAURY (later kardinaal) eene redevoering hield, gaven deze mevrouwen telkens luidkeels hare afkeuring te kennen, zoo dikwijls de redenaar zich van uitdrukkingen bediende, welke niet in haren smaak vielen. Ongeduldig, in zijne redevoering zoo dikwijls door deze dames gestoord te worden, riep de abt MAURY, op deze pratende vrouwen wijzende, deze woorden uit: „*President! faites douc taire ces deux sans-culottes!* (Voorzitter! doe toch deze twee ongebroekten zwijgen.)" De dartelheid van het Fransche volk schepte behagen in deze benaming, die weldra aan de driftigste *Revolutionnairen*, welke trotsch waren aldus genoemd te worden, gegeven werd. De Fransche ijdelheid maakte MAURY bijna verwaand op zoodanige uitvinding, die in de geschiedenis epoque heeft gemaakt.

Financiële vooruitgang onder de drie voorlaatste Staatsveranderingen in Frankrijk.

Onder het *Keizerrijk* vroeg men van de schatpligtigen:

1,450	fr.	per	minuut.
87,500	„	„	uur.
2,100,000	„	„	dag.
62,500,000	„	„	maand.
750,000,000	„	„	jaar.

Onder de *Restauratie* betaalden de Franschen:

1,935	fr.	per	minuut.
116,665	„	„	uur.
2,800,000	„	„	dag.
83,333,335	„	„	maand.
1,000,000,000	„	„	jaar.

Onder LOUIS PHILIPPE's bestuur vroeg het budget:

2,900	fr.	per	minuut.
175,000	„	„	uur.
4,200,000	„	„	dag.
125,000,000	„	„	maand.
1,500,000,000	„	„	jaar.

Onder de *Republiek* ? ? ?

Drietal gedachten van JEAN PAUL (RICHTER), *der herinnering wel waardig.*

1. Gedurende de pest glijdt de met doek omwondene pestkar onhoorbaar door de straten, en geene doodsklok kondigt het onophoudelijk sterven meer aan. — Maar een iegelijk gevoelt zich bezield en bemoedigd, wanneer hij weder de krachtige toonen eener doodsklok verneemt. Hij weet nu, het *wee* is voorbij en het *wel* breekt weer aan!

Het is schoon, dat het La Trappe-klooster afbrandde, zonder dat een der monniken het *zwijgen* brak; het is schooner, dat onze landen geene Trappisten-kloosters zijn, maar — *spreken.*

2. Kiest geen polemiek, maar thetiek; geen strijdleer, maar stellingleer. Bevordert, verheft, voedt; wanneer gij iets goeds wilt zaaijen, slechts het vaderlandsch edele, den ijver voor de waarheid, het geloof aan goddelijke dingen, de trouw aangezuiverde volks-dommelijkheden.

3. De sterkste *Lawinen* zijn wegens de breedte die, welke opwaarts van uit de *volks-vlakten* naar *de hoogten* rollen en deze worden juist door dezelfde middelen in beweging gebragt, waardoor men de Zwitserschen voorkomt — *door het verbod om geluid te geven.* † U—.

Laatste berigten nopens de verbreiding der Cholera.

NEDERLAND.

GRONINGEN, 4 December. Tot en met Donderdag, den 30sten Nov., waren

als Choleralijders	Aangetast	Overleden.	Hersteld
hier aangegeven:	236	120	85
Vrijdag, 1 Decemb.	geene	geene	geene
Zaturdag, 2 idem.	2	1	geene
Zondag, 3 idem.	geene	geene	geene
Maandag, 4 idem.	1	1	6
Totaal tot heden	239	122	91

Dus zijn er nu nog in behandeling 26 personen.

Volgens de laatst ingekomene berigten waren verder op de onderstaande plaatsen de volgende opgaven nopens de Cholera gedaan:

	Lijders.	Overl.	Herst.
Te AMSTERDAM, van den 29sten Nov. tot en met den 2den Dec.	0	0	0
(Totaal te AMSTERDAM)	194	109	—
(Ook in het Cholerahospitaal aldaar is nu *geen* lijder meer.)			
Te ROTTERDAM, den 29sten Nov. tot en met den 1sten Dec.	31	18	14
(Totaal te ROTTERDAM)	883	459	292
Te DORDRECHT, van den 29sten Nov. tot en met den 1sten Dec.	4	3	1
(Totaal te DORDRECHT)	74	40	9
Te 's GRAVENHAGE, in de laatste week	0	0	0
Te LEIDEN, van den 28—30sten Nov.	31	14	10
(Totaal te LEIDEN)	170	81	28
Te UTRECHT, van den 26sten Nov. tot den 3den Dec.	36	9	17
(Totaal te UTRECHT)	122	31	60

Overzigt van den Afloop der Verkiezingen

IN DE ONDERSCHEIDENE PROVINCIËN DES LANDS.

Wij deelen hieronder mede een *Overzigt van den afloop der Verkiezingen* tot Leden van de Tweede en Kandidaten voor de Eerste Kamer Kamer der Staten Generaal, in de onderscheidene provinciën en kiesdistrikten van ons land, voor zoo verre zij tot op dezen oogenblik ter onzer kennis zijn gekomen, en zoo als zij, *voor een gedeelte*, reeds uitvoeriger door ons zijn bekend gemaakt in het vorige nommer dezer Courant, en in de eergisteren door ons uitgegevene twee Buitengewone nommers.

TWEEDE KAMER.	EERSTE KAMER.
Distrikt. I. GRONINGEN.	Distrikt. I. GRONINGEN.
1ste (Groningen), gekozen de heer mr. B. WICHERS. [De heer *Wichers* heeft de benoeming voor *dit distrikt* aangenomen.]	1ste (Groningen), verbleven voor de eerste kandidatuur tusschen de heeren *J. de Sitter* en mr. *Sichterman van de Brake*, en voor de tweede kandidatuur tusschen de heeren jhr. mr. *O. J. Quintus* en *K. K. de Waard*.
2de (Onderdendam), verbleven tusschen de heeren *G. Reinders* en mr. *A. Oudeman*.	2de (Onderdendam), gekozen de heer G. REINDERS, en voor de 2de kandidatuur verbleven tusschen de heeren *K. K. de Waard* en *Sichterman van de Brake*.
3de (Appingedam), gekozen de heer mr. B. WICHERS.	3de (Appingedam), gekozen de heer G. REINDERS, en voor de 2de kandidatuur verbleven tusschen de heeren *J. Q. Cleveringa* en *J. de Sitter*.
4de (Winschoten), verbleven tusschen de heeren mr. *R. de Sitter*, te Winschoten, en *J. F. Zijlker*, te Beerta.	4de (Winschoten), gekozen de heeren J. FRESEMANN VIëTOR en H. J. ENGELKENS.
II. DRENTHE.	II. DRENTHE.
1ste (Assen), verbleven tusschen de heeren mr. *J. F. Homan* en *L.* graaf *van Heiden Reinestein*.	1ste (Assen), verbleven tusschen de heeren mr *G. Kniphorst*, dr. *H. J. Nassau*, mr. *W. J. Tonckens* en *R. H.* baron *de Vos van Steenwijk*.
2de (Hoogeveen), verbleven tusschen de heeren mr. *L. N.* graaf *van Randwijck* en dr. *M. Dassen*	2de (Hoogeveen),
III. OVERIJSSEL.	III. OVERIJSSEL.
1ste (Zwolle), gekozen de heer mr. B. W. A. E. baron SLOET TOT OLDHUIS.	1ste (Zwolle), gekozen de heeren mr A. J. VOS DE WAEL en mr. J. A. VAN ROIJEN.
2de (Kampen), gekozen mr. A. J. DUYMAER VAN TWIST.	2de (Kampen),
3de (Deventer), gekozen jhr. C. M. STORM VAN 's GRAVENSANDE.	3de (Deventer), verkozen de heeren mr. W. H. COST JORDENS en mr. A. J. VOS DE WAEL.
4de (Almelo), gekozen mr. JACOBSON, President der Arr.-Regtbank te Almelo.	4de (Almelo), gekozen de heeren mr. W. H. ROOIJER en graaf VAN RECHTEREN te Almelo.
5de (Enschedé), gekozen jhr. C. M. STORM VAN 's GRAVENSANDE.	5de (Enschedé), verbleven tusschen de heeren *G. W Bosch van Drakestein*, *J. D. C.* baron *van Heekeren Wassenaer*, mr. *J. F. Roessingh Udink*, en jhr. *C. L. de Maere*.
IV. VRIESLAND.	IV. VRIESLAND.
1ste (Leeuwarden), gekozen de heer mr. B. ALBARDA.	1ste (Leeuwarden), gekozen de heer L. G. A. graaf VAN LIMBURG STIRUM, en voor de tweede kandidatuur verbleven tusschen de heeren dr. *S. Brouwer* en jhr. *van Swinderen van Rijs*.
2de (Dokkum), gekozen de heer mr. B. ALBARDA.	2de (Dokkum), gekozen de heer G. R. G. VAN SWINDEREN, en voor de tweede kandidatuur verbleven de heeren jhr. mr. *D. de Blocq van Haersma de With* en *L. G. A.* graaf *van Limburg Stirum*.
3de (Heerenveen), verbleven tusschen de heeren *N. van Heloma* en *A. F. Jongstra*. — Sedert is verkozen de heer VAN HELOMA, van welke verkiezing de heer *Jongstra* echter de vernietiging heeft geëischt.	3de (Heerenveen), gekozen de heeren L. G. A. graaf VAN LIMBURG STIRUM en jhr. W. H. LYKLAMA à NIJEHOLT.
4de (Sneek), gekozen mr. B. ALBARDA.	4de (Sneek),
5de (Franeker), verkozen mr. B. ALBARDA.	5de (Franeker),
V. NOORD-HOLLAND.	V. NOORD-HOLLAND.
1ste (Amsterdam), gekozen de heer mr. M. H. GODEFROI.	1ste (Amsterdam), gekozen de heer A. F. INSINGER, en voor de tweede kandidatuur verbleven tusschen de heeren *A. Ebeling* en *D J. van Lennep*.
2de (Amsterdam), gekozen de heer mr. C. BACKER.	2de (Amsterdam), gekozen de heer B. A. VAN VERSHUER en verbleven voor de tweede kandidatuur tusschen de heeren *S. P. Labouchère* en *J. W. van Romunde*.
3de (Amsterdam), gekozen de heer mr. F. A. VAN HALL.	3de (Amsterdam), gekozen de heeren D. BORSKI en W. C. VAN VOLLENHOVEN.
4de (Amsterdam), verbleven tusschen de heeren mr. *J. S. van Naamen* en *P. C. Gulcher*.	4de (Amsterdam), verbleven voor de eerste kandidatuur tusschen de heeren jhr. *J. M. Deutz van Assendelft* en *A. van der Hoop*, en voor de tweede kandidatuur tusschen de heeren mr. *J. W. van Romunde* en *J. van Eik*.
5de (Amsterdam), verbleven tusschen de heeren *J. Heemskerk*, *Bz.*, en mr. *J. S. van Naamen*.	5de (Amsterdam), gekozen de heer mr. C. DIEMONT, en voor de tweede candidatuur verbleven tusschen de heeren mr. *J. Corver Hooft* en mr. *F. L. H. L. Bosch van Drakenstein*.
6de (Haarlem), gekozen de heer mr. W. H. VAN VOORST.	6de (Haarlem), de beide kandidaturen verbleven tusschen de heeren *Del Court van Krimpen*, *Diemont*, *Quarles van Ufford*, *Bosch van Drakestein*.
7de (Alkmaar), gekozen de heer S. A. DE MORAAZ.	7de (Alkmaar), verbleven tusschen de heeren *J. W. van Romunde*, mr. *Hoeft van Velsen*, *P. Huidekoper* en *Delcourt van Krimpen*.
8ste (Hoorn), gekozen de heer mr. W. J. C. VAN HASSELT.	8ste (Hoorn), gekozen de heeren F. VAN DER OUDERMEULEN en jhr. mr. P. VAN AKERLAKEN.
9de (Edam), gekozen de heer mr. W. J. C. VAN HASSELT.	9de (Edam), gekozen de heer A. F. INSINGER, en voor de tweede kandidatuur verbleven tusschen de heeren *J. Corver Hooft* en *F. van Oudermeulen*.
10de (Zaandam), gekozen de heer mr. H. J. SMIT.	10de (Zaandam), gekozen de heer H. VAN BEECK VOLLENHOVEN, en voor de tweede kandidatuur verbleven tusschen de heeren *P. Huidekoper* en mr. *C. Diemont*.
VI. ZUID-HOLLAND.	VI. ZUID-HOLLAND.
1ste (Leiden), verkozen de heer mr. J. R. THORBECKE.	1ste (Leiden), gebleven tusschen de heeren *van Berkel*, *Taats van Amerongen*, *C. Leembruggen* en *de Fremery*.
2de (Leiderdorp), gebleven tusschen de heeren mr. *J. R. Thorbecke* en *Verwey-Mejan*.	2de (Leiderdorp), verbleven tusschen de heeren *Gevers van Endegeest*, *P. Huidekoper*, *H. van Berkel* en Prins *Frederik*.
3de (Gouda), gebleven tusschen de heeren mr. *J. M. van der Linden* en mr. *J. R. Thorbecke*.	3de (Gouda),
4de (Gorinchem), gekozen de heer mr. A. BOXMAN.	4de (Gorinchem), gekozen de heer mr. G. GROEN VAN PRINSTERER; voor de tweede kandidatuur gebleven tusschen de heeren mr. *P. J. de Raadt* en *L. Luzac*
5de (Dordrecht), gebleven tusschen de heeren mr. *J. R. Thorbecke* en *Lotsy*.	5de (Dordrecht), gekozen de heeren Prins FREDERIK *der Nederlanden* en A. VOS.
6de ('s Gravenhage), gekozen jhr. W. BOREEL VAN HOOGELANDEN.	6de ('s Gravenhage), verbleven tusschen de heeren *E. van Oudermeulen*, baron *van Zuylen van Nijevelt*, mr. *J. A. Philipse* en *A. Nolet*.
7de ('s Gravenhage), gekozen de heer mr. P. C. SCHOONEVELD.	7de ('s Gravenhage), verbleven tusschen de heeren *Steengracht van Duivenvoorde* en *Baud*, *Philipse* en *Polak Daniëls*.
8ste (Delft), verbleven tusschen de heeren *H. van Berkel* en *W. Wintgens*.	8ste (Delft), verkozen de heer jhr. mr. H. J. CAAN VAN HOEKENBURG, en voor de tweede kandidatuur verbleven tusschen de heeran mr. *H van Berkel* en *C. Hoekwater*.
9de (Rotterdam), gekozen de heer E. P. DE MONCHY.	9de (Rotterdam), gekozen de heer J. C BAUD, en voor de tweede kandidatuur verbleven de heeren *Blankenheym* en *Luzac*.
10de (Rotterdam), verkozen de heer A. VAN RIJKEVORSEL.	10de (Rotterdam), gekozen de heeren M. A F. H. HOFFMANN en Prins FREDERIK *der Nederlanden*.
11de (Schiedam), verkozen de heer mr. K. A. POORTMAN.	11de (Schiedam), verkozen de heer mr. P. LOOPUYT, en voor de tweede kandidatuur verbleven tusschen de heeren *S. Rynbende* en Prins *Frederik der Nedelanden*.
12de (Ridderkerk), verbleven tusschen de heeren *Vogelsang* en *Wynaends*.	12de (Ridderkerk), verbleven tusschen de heeren *'t Hooft*, *van Zoelen*, *P. J. de Raadt* en Prins *Frederik*.
13de (Brielle), verkozen de heer S. H. ANEMAET.	13 (Brielle),
VII. UTRECHT.	VII. UTRECHT.
1ste (Utrecht), verkozen de baron VAN GOLTSTEIN.	1ste (Utrecht), verkozen jhr. mr. J. C. MARTINS VAN SEVENHOVEN, en voor den tweeden kandidaat verbleven tusschen de heeren *de Heus* en *Bosch*.
2de (Amersfoort), verbleven tusschen de heeren *van Walchren* en *d'Ablaing van Giessenburg*.	2de (Amersfoort), verkozen de heer MARTINS VAN SEVENHOVEN, en verbleven tusschen de heeren *Bosch* en *van Nellesteijn*.
3de (IJsselstein), verbleven tusschen de heeren *van Doorn* en *Dolmans*.	3de (IJsselstein)), verbleven tusschen de heeren *Grothe*, *Bosch*, *Martins van Sevenhoven* en *Spengler*.
VIII. NOORD-BRABAND.	VIII. NOORD-BRABAND.
1ste ('s Hertogenbosch), verbleven tusschen mr. *N. Sassen* en mr. *J. L. A. Luyben*.	1ste ('s Hertogenbosch), verkozen J. B. H. VAN DE MORTEL en L H. ROUPPE V. D. VOORT.
2de (Grave), verkozen mr. J. B. HENGST.	2de (Grave), verkozen jhr. L. VAN SASSE, en verbleven tusschen ......
3de (Tilburg), verkozen mr. J. A. MUTSAERS.	3de (Tilburg). verkozen jhr. L. SASSE V. YSSELT en jhr. VERHEIJEN.
4de (Heusden), verkozen de heer C. SCHIFFER. [Hiertegen is protest opgemaakt.]	4de (Heusden), verkozen de heer B. VERHEIJ V. D. BOGAERDE en verbleven tusschen ....
5de (Helmond), verkozen mr. J. B. BOTS.	5de (Helmond), verkozen jhr. L. VAN SASSE VAN YSSELT en F. DE BRUYN.
6de (Eindhoven), verkozen J. F. V. D. HEIJDEN.	6de (Eindhoven), verkozen mr. VAN DER BEKEN PASTEEL, en verbleven tusschen de heeren *Guljé* en *L. J. B. van Sasse van Ysselt*.
7de (Breda), verkozen mr. L. D. STORM.	7de (Breda), verkozen J. C. VAN MIERLO, en verbleven tusschen de heeren *Ch. Cuypers* en baron *Nahuys van Burgst*.
8ste (Zevenbergen), verkozen mr. F. J. JESPERS.	8ste (Zevenbergen), verkozen de heeren H. P. VAN DER DRIES en A. W. SMITS.
9de (Bergen-op-Zoom), verkozen heer L. D. STORM.	9de (Bergen-op-Zoom), verbleven tusschen de heeren *Ch. Cuypers*, *Sasse van Ysselt*, *Lichtenvelt* en *H. van Berkel*.
IX. GELDERLAND.	IX. GELDERLAND.
1ste (Arnhem), verkozen jhr. mr. NEDERMEIJER Ridder VAN ROSENTHAL.	1ste (Arnhem), verkozen de heer baron VAN HEECKEREN VAN ENGHUIZEN, en verbleven tusschen de heeren *Andres* en *Brantsen v. d. Zijp*.
6de (Elst), verkozen de heer mr. ENGELEN.	6de (Elst),
7de (Nijmegen), verkozen de heer DOMMER VAN POLDERSVELDT.	7de (Nijmegen), verkozen de heer K. E. J. F. VAN NISPEN en mr. H. VAN BERKEL.

Wij hebben Zaturdag in onze beide buitengewone nommers de namen medegedeeld van al de personen, op welke in het Eerste Kiesdistrikt van deze Provincie stemmen zijn uitgebragt bij de verkiezing tot leden van de Tweede en kandidaten voor de Eerste Kamer der Staten Generaal; wij deelen hier nu ook mede de namen van al de personen, welke voor beide Kamers in het 2de, 3de en 4de Kiesdistrikt dezer provincie stemmen hebben bekomen:

TWEEDE KIESDISTRIKT (*ONDERDENDAM*).

Voor de Tweede Kamer.

G. Reinders, 357 stemmen; mr. A. Oudeman, 113; dr. Westerhoff, 94; J. G. Allershoff, 96; mr. A. Beckeringh, 59; mr. P. Brongers, 36; P. W. Wiersema, 14; mr. B. Wichers, 9; J. T. Obbes, 9; mr. M. Sichterman, 8; N. N. Sterenberg, 8; H. B. Wierda, 5; Lewe v. Middelstum, 4; Zijlker, 4; M. D. Teenstra, 3; W. L. Dijkhuis, 3; J. J. Cremers, 3; K. K. de Waard, 3; R. T. Boersema, 1; H. K. Gaaikema, 1; J. de Boer, 1; H. U. Schleurholtz, 1; A. N. Bolt, 1; F. Hekma, 1; mr. T. J. Iddekinge, 1; Johan Hora Buma, 1; J. C. van Hasselt, 1; W. L. de Sturler, 1; baron van Hoëvell, 1; Wijckerheld Bisdom, 1; mr. A. J. van Roijen, 1; H. H. Smit, 1; mr. O. Q. J. J. v. Swinderen, 2; te zamen 844 stemmen.

Voor de Eerste Kamer.

G. Reinders, 468 stemmen; K. K. de Waard, 361; M. Sichterman, 96; W. L. Dijkhuis, 93; J. H. Leuringh, 85; jhr. mr. O. v. Swinderen, 56; G. H. Elings, 60; J. de Sitter, 41; H. K. Gaaikema, 3; jhr. mr. U. A. Alberda v. M., 32; H. K. Welt, 13; K. H. Meijer, 4; mr. J. A. Fruitier, 4; mr. Herman J. Engelkens, 72; J. P. Tichelaar, 45; H. D. Hammingh, 12; T. B. Wierenga, 1; dr. L. P. Prins, 1; P. W. Wiersema, 71; J. Hora Buma, 1; mr. J. J. Cremers, 18; jhr. mr. J. Wichers Quintus, 2; jhr. mr. O. J. Quintus, 14; Prins Frederik d. Ned., 2; T. Tymens, 11; H. K. Bruins, 1; mr. W. C. Star Lichtenvoort, 8; mr. E. J. Offerhaus, 3; B. P. Westerhuis, 1; J. Q. Cleveringa, 18; B. S. Siersema, 1; L. U. van Clooster, 1; C. J. de Cock, 3; J. J. Bos, 2; mr. J. A. van Roijen, 1; J. J. Rietema, 1; E. J. Huizing, 18; A. D. Franssens, 5; P. Mees, 1; mr. J. F. Viëtor, 2.

DERDE KIESDISTRIKT (*APPINGEDAM*).

Voor de Tweede Kamer.

Mr. Berend Wichers, te Groningen, 542 stemmen; P. Wierts Wiertsema, te Bierum, 116; Wubbo Waalkens, te Nieuwolda, 84; Geert Reinders, te Warffum, 57; Jan Freerks Zijlker, te Nieuw Beerta, 21; baron Aeneas Mackay, te 's Hage, 12; mr. O. Q. I. J. van Swinderen, te Groningen, 5; dr. R. Westerhof, te Warffum, 4; mr. Anthonius Beckeringh, te Middelstum, 3; mr. Mello Sichterman van de Brake, te Obergum, 2; Johannes Quintinus Cleveringa, te Tjamsweer, 2; mr. E. J. baron Lewe van Middelstum, te Middelstum, 2; mr. Rudolph de Sitter, te Winschoten, 1; R. H. van der Molen, te Oldenzijl, 1; H H. de Haan, te Hellum, 1; mr. J. Rengers Hora Siccama v. F., te Hoogezand, 1; Hajo Jans Smit, te Oostwold, 1; mr. Jan Brugma, te Stedum, 1; Klaas Klaassen de Waard, te Grijpskerk, 1; Jacobus Pieters Tichelaar, te Loppersum, 1; mr. Pieter Gabriel Sevenstern, te Groningen, 1; mr. Arnoldus Oudeman, te Groningen, 1; te zamen 860 stemmen.

Voor de Eerste Kamer.

Geert Reinders, 728 stemmen; J. Q. Cleveringa, 398; mr. Johan de Sitter, 306; jr. mr. O. van Swinderen, 63; mr. J. Gockinga, 1; A. D. Fransen, 9; jonkh. mr. O. J. Quintus, 2; J. A. Fruitier, 34; P. W. Wiertsema, 6; K. K. de Waard, 15; Waalkens, 9: mr. J. H. Engelkens, 4; J. P. Tichelaar, 7; G. Elings, 3; mr. M. Sichterman van de Brake, 5; mr. J. J. Cremers, 1; jonkh. U. A. Alberda van Menkema, 3; Willem Dijkhuis, 3; E. E. Cleveringa, 3; mr. J. F. Viëtor, 5; jonkh. mr. W. Alberda van Ekenstein, 2; D. S. Hovinga, 18; mr. Groen van Prinsterer, 12; mr. baron van Zuylen van Neijeveld, 1; R. G. Toren, 1; mr. E J. Offerhaus, 1; mr. W. C. Star Lichtenvoort, 2; Grave van Ranzow, 1; B. Perdok, 1; mr S. van W. baron Rengers, 1; jonkh. G. R. G. van Swinderen 1; mr. Izaäk da Costa, 1; baron A. Makkay, 2; mr. J. H. Koenen, 2; te zamen 1646 stemmen.

VIERDE KIESDISTRIKT (*WINSCHOTEN*).

Voor de Tweede Kamer.

Mr. Rudolf de Sitter, 257 stemmen; Jan Freerks Zijlker, 207; mr. Berend Wichers, 8; mr. Gerhardus Diephuis, 24; Geert Reinders, 2; Feiko Reemts Folkers, 1; Wubbo Waalkens, 2; Jan Cornelis van Sloten, 27; H. de Haan, 1; mr. Sophius C. H. Piccardt, 181; Paul W. Wiertsema, 3; Jan Rengers Brouwer, 1; Abraham Oudeman, 1; Meerten Sijpkes, 1; Eilardus Meurs, 3; mr. B. Wichers, 1; Freerk Jans Zijlker, 1.

Voor de Eerste Kamer.

Mr. Jan Freseman Viëtor, 544; mr. Herman Johan Engelkens, 485; Geert Reinders, 179; Jacobus Petrus Tichelaar, 29; Onno Joost Quintus, 27; mr. Willem C. Star Lichtenvoort, 60; M. Sichterman van de Brake, 11; Wubbo Waalkens, 9; Jan Willem Quintus, 1; Derk Sibolts Hovinga, 2; mr. Johan de Sitter, 1; Jacobus J. Cremers, 29; mr. J. A. Fruitier, 8; Ontko van Swinderen, 1; mr. Edo Johannes Offerhaus, 21; Robertus Thoren, 4; Willem L. Dijkhuis, 1; Nassau, 1; mr. Alberda van Menkema, 1; Alberda van Ekenstein, 1; Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden, 1; Hendriks Robberts Leemhuis, 1.

Te Groningen, bij C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, Boekdrukker.